

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -05- 09	
Önr	Rnr

2016-05-03

Tjänsteskrivelse

Kontor

Kommunstyrelsens
kontor

Handläggare

Christine Strandberg
08-523 01251
christine.strandberg@sodertalje.se

Hållbarhetsutskottet
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Miljöbokslut 2015- uppföljning av Södertälje kommuns lokala miljömål

KS 16/188

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommuns miljöprogram och klimatstrategi för åren 2013-2016 antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2012. Kommunfullmäktige beslutade då att programmen ska följas upp varje år i ett samlat miljöbokslut. I arbetet med att nå en ekologisk hållbar utveckling är kommunen en central aktör och miljöprogrammet har en viktig roll för att styra och följa den utvecklingen. Programmet beskriver ett önskat miljötillstånd för såväl Södertälje kommun som organisation som för kommunen som geografiskt område.

Miljöbokslutet sammanställer kommunens miljöarbete samt lyfter konkreta exempel på organisationens strävan inom området. Sammanfattningsvis är arbetet med de flesta målen påbörjat, medan andra mål är mer komplexa och gällande dessa kan det komma att krävas andra former av beslut för genomförande.

Miljöprogrammets nuvarande målperiod är åren 2013-2016. Flera av målen är dock långsiktiga och sträcker sig i vissa fall fram till 2030. Förberedelserna för en revidering av programmet påbörjades under andra halvåret 2015 med målsättningen att ett förslag till nytt program ska vara färdigt för beslut senast december 2016.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att hållbarhetsutskottet och kommunstyrelsen tillstyrker Miljöbokslut 2015 inför fastställande i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2016-05-03

Miljöbokslut 2015- uppföljning av Södertälje kommuns lokala miljömål

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ärendet bedöms inte ha några ekonomiska konsekvenser.

Ärendet

I arbetet med att nå en ekologisk hållbar utveckling är kommunen en central aktör i samhället. Södertälje kommuns miljöprogram och klimatstrategi för åren 2013-2016 följs årligen upp i ett särskilt miljöbokslut som redovisar vad nämnder och bolag har rapporterat att de utfört under 2015. Programmet har en viktig roll för att styra och följa utvecklingen och beskriver ett önskat miljötillstånd för Södertälje kommun som organisation, men även för kommunens geografiska område.

Såväl nationellt som regionalt är prognosen att många av miljömålen blir svåra att nå med gällande lagar och styrmedel. Fördjupade utvärderingar av miljöarbetet sker kontinuerligt och naturvårdsverket lyfter att det som krävs för att nå målen bland annat är en samhällsomställning som främjar resurseffektivitet, förändrade drivkrafter och beteenden, samt en ökad miljöhänsyn i användande av mark, vatten och naturresurser.

Södertälje kommun som organisation har under 2015 fortsatt utvecklingsarbetet med åtgärder för att nå de högt ställda lokala miljömålen. Under 2015 har t.ex. följande satsningar genomförts:

- Fortsatta satsningar på solenergi, t.ex. ny solcellsanläggning på Telges huvudkontor
- Upphandling av förnyelsebart bränsle till kommunens fordonsflotta
- Införande av ny standard för källsortering i skolor och förskolor
- Utbildning av lärare i hållbar utveckling
- 80 % lägre energiförbrukning i Södertälje Hamns verksamheter

Sammanfattningsvis är arbetet med de flesta målen påbörjat medan andra mål är mer komplexa och sådana att de kräver ett bredare samarbete eller andra former av beslut för att kunna genomföras. En revidering av miljöprogrammet startades under 2015 och målsättningen är att ett nytt program ska vara färdigt för beslut i december 2016.

Kommunstyrelsens kontors förslag till hållbarhetsutskottet och kommunstyrelsen:

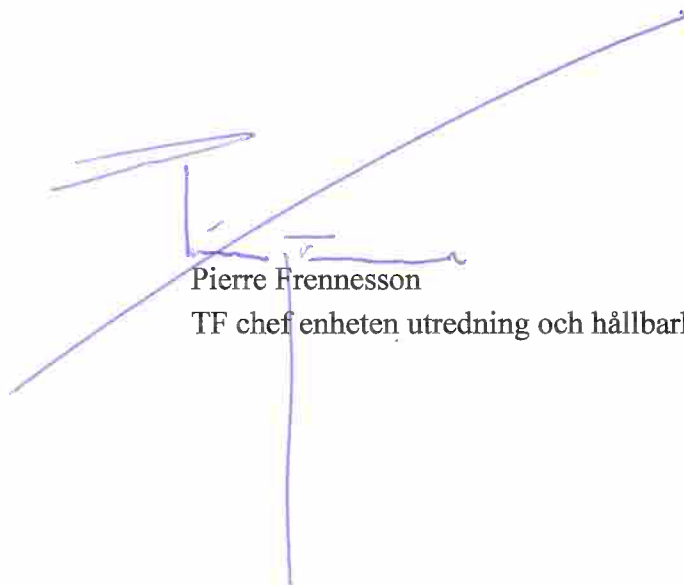
Miljöbokslut 2015 tillstyrks.

Kommunstyrelsens kontors förslag till kommunfullmäktiges beslut:

Miljöbokslut 2015 fastställs.

Camilla Broo
TF stadsdirektör

Pierre Frennesson
TF chef enheten utredning och hållbarhet

Miljöbokslut 2015

UPPFÖLJNING AV SÖDERTÄLJE KOMMUNS LOKALA MILJÖMÅL

"Kommunen är en viktig aktör i omställningen till ett hållbart samhälle. Södertälje har en hög ambition och målsättning för miljöarbetet och kommunen är både en klimat- och ekokommun"

Uppföljning av Södertälje kommuns lokala miljömål

SÖDERTÄLJE KOMMUNS MILJÖPROGRAM OCH KLIMATSTRATEGI för åren 2013–2016 antogs av Kommunfullmäktige den 17 december 2012. Då beslutades att programmen ska följas upp varje år i ett särskilt miljöbokslut. Uppföljningen gäller det som nämnder och bolag har rapporterat in till miljöstrategen att de utfört under 2015.

Kommunen är en viktig aktör i omställningen till ett hållbart samhälle. Södertälje har en hög ambition och målsättning för miljöarbetet och kommunen är både en klimat- och ekokommun. I arbetet med att nå en ekologisk hållbar utveckling har miljöprogrammet en central roll och beskriver ett önskat miljötillstånd för såväl Södertälje kommun som organisationen även för hela det geografiska området. Kommunen är en av flera aktörer för att uppnå dessa mål och arbetar och planerar för det som kommunen som organisation har rådighet och uppdrag att utföra. Kommunen vill även föregå med gott exempel

Nationella miljömål

Riksdagen har beslutat om en samlad miljöpolitik för ett hållbart Sverige med 16 nationella mål som bryts ner på regional och lokal nivå.

Naturvårdsverket sammanställer den årliga uppföljningen av de nationella miljömålen och gör bedömningen att två av 16 miljö kvalitetsmål kommer att nås till år 2020. Fyra etappmål bedöms vara uppnådda eller nära att nås. Flertalet nationella miljömål bedöms alltså dessvärre inte kunna nås till 2020 men trots det ser Naturvårdsverket, i sin nationella bedömning, flera framsteg jämfört med tidigare år. Exempel på det är ett nytt globalt klimatavtal, åtgärder för spridning av vissa farliga ämnen, åtgärder

Regionala miljömål

Inom ramen för den regionala miljömålsdialogen, som leds av Länsstyrelsen i Stockholms län, har sex av de 16 nationella miljömålen som ska nås till år 2020 valts ut för prioriterade insatser i länet. Dessa är: Begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö, ingen övergödning, rikt växt- och djurliv, god bebyggd miljö. Stockholms län klarar av att nå ett av de 16 uppsatta målen och detta är målet bara naturlig försurning som nås med i dag beslutade styrmedel och med åtgärder genomförda före år 2020.

En fortsatt stor utmaning för Stockholmregionen är den växande befolkningen som ger ett ökat behov av bostäder

genom att vara pådrivande aktör gentemot övriga aktörer i samhället. Södertälje kommun har valt att fokusera på 4 målområden:

- Mark och vatten
- Energi och klimat
- Bebyggelse och transporter
- Konsumtion och beteende

Dessa täcker de flesta av de nationella miljö kvalitetsmålen¹⁾ samt går i linje med de regionala prioriteringar som finns i Stockholms län. Det är mycket arbete kvar innan Södertälje är en hållbar kommun och såväl nationellt som regionalt är prognosen att många av miljö målen blir svåra att nå med gällande lagar och styrmedel. De nationella och de regionala miljö målen följs upp varje år och resultatet av dessa uppföljningar presenteras kort i faktarutorna här nedan.

för att minska och hantera avfall, sanering av förorenade områden och insatser mot luftföroreningar. I den avslutande rapporten "Styr med sikte på miljö målen" lämnar Naturvårdsverket 33 åtgärdsförslag till regeringen. Naturvårdsverket lyfter att det som krävs för att nå målen är en samhällsomställning som främjar resurseffektivitet och cirkulär ekonomi, förändrade drivkrafter och beteenden, samt en ökad miljö hänsyn i användande av mark, vatten och naturresurser. Till exempel nämner Naturvårdsverket att fokus behöver flyttas till åtgärder och styrmedel som handlar om att undvika att miljö problem uppstår istället för dagens fokus på begränsning och kompensering av skador på miljön.

och infrastruktur. Viktiga åtgärdsområden för regionen är transporter, markanvändning, konsumtion och vattenkvalitet. En länsplan är antagen för perioden 2014–2020 som omfattar investeringar för 8,7 miljarder kronor. Av dessa går 70 procent till investeringar för kollektivtrafik.

Länsstyrelsen har tagit fram strategier för arbetet med miljö målen giftfri miljö, ett rikt-växt och djurliv samt målet ingen övergödning. Strategierna beskriver nuläget, vilka utmaningar och möjligheter det finns i länet inom respektive miljö målsområde. Även åtgärdsområden och förslag på insatser anges.

1) De 16 nationella miljömålen är: Begränsad klimatpåverkan, frisk luft, bara naturlig försurning, giftfri miljö, ingen övergödning, skyddande ozonskikt, ett rikt växt- och djurliv, myllrande våtmarker, säker strålmiljö, god bebyggd miljö, hav i balans samt levande kust och skärgård, levande skogar, rikt odlingslandskap, grundvattnet av god kvalitet, storslagen fjällmiljö, levande sjöar och vattendrag (Källa: Naturvårdsverket)

Sammanfattning av Södertälje kommuns miljöarbete under 2015

SÖDERTÄLJE KOMMUN SOM ORGANISATION har under 2015 fortsatt arbetet med att nå de högt ställda lokala miljömålen för såväl den kommunala organisationen som för kommunen som helhet. Kommunen rankades i juni 2015 på plats 14 av 290 i Miljöaktuellt's årliga miljöranking som bland annat tittar på kommunernas arbete inom områden som; klimat/transporter, planering/stadsbyggnad, miljöledning/samverkan. Kommunen har placerat sig på 14:e plats sedan 2013 och är 3:e bästa kommun i Stockholms län, endast Stockholm stad och Upplands Väsby kommer högre upp. Nyckeln till detta positiva resultat är att kommunen har en hög miljöambition och samverkar inom organisationen och med andra aktörer för att uppnå miljömålen.

Nedan följer några konkreta exempel på vad som genomförts eller påbörjats under 2015.

Childrens climate conference

Den 25–28 november deltog 64 barn, från världens alla hörn, på det unika mötet Children's Climate Conference som hölls i Södertälje. Barnen var i åldrarna 9–12 år och många kom från länder som är direkt påverkade av klimatförändringarna redan idag. Konferensen var ett initiativ från Telge Energi och arrangerades med stöd från kommunen, Fryshuset, Globrådet samt WWF. Children's Climate Conference arrangerades för att ge barnen en stark röst i klimatfrågan och tillsammans färdigställde barnen krav som överlämnades till världens ledare på klimat-toppmötet COP21, den 3 december i Paris. Bistandsminister Isabella Lövin var på plats i Södertälje stadshus och mötte barnen i samtal kring klimatfrågan. Under konferensen medverkade även 300 mellanstadieelever Södertäljes skolor.

Biobränsle i kommunens tunga fordon

Förnyelsebart bränsle i kommunens egen fordonspark är en central del för att organisation ska bli fossilbränslefri 2020. Som ett led i detta har kommunen börjat använda bränslet HVO 100 (hydrerad vegetabilisk olja) som består av slakteriavfall och är en kemisk kopia av vanlig diesel. HVO reducerar koldioxidutsläppen med ca 88 % jämfört med vanlig diesel. Biobränslet kan användas i kommunens befintliga fordonspark och är inte dyrare än konventionell diesel, vilket innebär låga omställningskostnader och snabbare omställning. Samtliga fordon, ca 50 fordon och arbetsmaskiner, som kör i stadsmiljö körs nu på HVO. Detta innebär stora minskningar av fossila utsläpp och en stor klimatvinst för organisationen.

Miljönären-källsortering på alla enheter

Beteendefrågan är en stor utmaning för det lokala och globala

miljöarbetet. Ett konkret exempel på hur Södertälje kommun och Telge Fastigheter arbetar med beteendefrågor i våra egna verksamheter är projektet Miljönären. Projektet påbörjades hösten 2014 och har i det första skedet fokuserat på att införa en ny standard för källsortering i kommunens alla verksamheter. Miljönären finns nu på plats på ca 50 förskolor och skolor och personalen på enheterna har fått utbildning i miljö- och hållbarhetsfrågor. Ett digitalt spel är framtaget för att på ett lekfullt sätt stimulera arbetet med källsortering. För att sprida de goda erfarenheterna av arbetet med Miljönären har representanter för kommunen och Telge Fastigheter presenterat arbetet med Miljönären vid flertalet seminarium, till exempel med organisationen Håll Sverige Rent. Standarden finns nu även på plats på plan tre i Stadshuset och ska införas i hela Stadshuset. Arbetet med energieffektivisering av verksamheter ligger inom målet att certifiera skolor och förskolor enligt Grön Flagg.

Satsningar på solel och energieffektiviseringar

Kommunen och koncernen har en hög målsättning med att etablera andelen solel i kommunen. Telge Fastigheter har bland annat installerat en solcellsanläggning på Telges huvudkontor. För att lyfta frågan om förutsättningar för lokala satsningar på solel har Telge Energi tillsammans med HSB, Solkompaniet och Familjebostäder tagit initiativ till Solelkommissionen. Syftet med initiativet är att lyfta de lokala utmaningarna att nå det nationella målet 10 % solel år 2030. Detta kräver en förändrad lagstiftning som ger elkunder, både privata och företag, enkla och långsiktiga förutsättningar för att bli egna solelproducenter. Telge Energi har även tagit fram förslag på lösningar som innebär avgörande förbättringar för den som vill producera sin egen solel. Kommunens opartiska energi- och klimatrådgivning har under 2015 bland annat bjudit in bostadsrättsföreningar och företag till informationstillfällen om solel.

Inom klimat och energiområdet fortsätter arbetet med energieffektiviseringar i kommunens fastigheter. Nu är sammanlagt 12 stycken kommunalt ägda fastigheter certifierade enligt Green Building³⁾.

Hållbar kost

Kostenheten, tillsammans med miljöstrategen, har under 2015 avslutat EU projektet Diet for a Green Planet som syftade till att sprida Södertäljes arbete med hållbar mat i de offentliga köken som ett gott exempel i Europa. Projektet baserades på konceptet Diet for a Green Planet (ursprungligen Östersjövänlig mat) som innebär en satsning på mer ekologiskt, mer säsonganpassat, mindre kött i förmån för fullkorn och grönsaker, mer lokalt

³⁾ Green Building innebär att byggnaden ska förbruka 25 procent mindre energi än byggnadsnormen. Telge fastigheter har som målsättning att alla nya fastigheter ska vara Green Building-certifierade, det vill säga förbruka 25 procent mindre energi än normen eller att energianvändningen för befintlig fastighet sänks med 25 procent. De senaste fastigheterna som är certifierade är Årsbakens förskola, Gåsberga förskola, Glasberg vård- och omsorgsboende.

producerat och mindre svinn. Trots olika förutsättningar och stora skillnader i hur en kommun är organiserad har projektet lyckats med konkreta resultat. Ett sådant är att den spanska partnerstaden, Mollet del Vallés, kunnat skapa en kostpolicy för sina kommunala förskolor. Kostpolicyen baseras på Södertäljes kriterier för hållbar mat och antogs av samtliga politiska partier, vilket är mycket ovanligt i en spansk kommun. EU har

uppmärksammat det lyckade projektresultatet och Södertälje och Mollet del Vallés bjuds in i olika internationella sammanhang runt om i Europa för att berätta om Diet for a Green Planet. Under 2015–2017 är kommunen med i EU projektet Agri-Urban som fokuserar på att öka sysselsättningsgraden inom jordbrukssektorn genom att bland annat skapa förutsättningar för lokal odling.

Beskrivning av uppföljningen av 2015 års lokala miljöarbete

I SAMMANSTÄLLNINGEN SOM FÖLJER redovisas svaren från ansvariga nämnder och bolag. För varje mål anges vad respektive ansvarig nämnd/bolag svarat samt en sammanvägande målstatus om målet har flera ansvariga nämnder/bolag. Den sammanvägande målstatusen och en eventuell förkla-

rande kommentar är angett av miljöstrategen. Det främsta syftet med att ange en status för varje mål är att få en indikation och snabb överblick över åt vilket håll miljöarbetet går. Symbolerna för målstatus är följande:

Definition:

- Ej påbörjat, målet kräver en större analys i form av stor ekonomisk investering el annan form av översyn/nya beslut
- Delvis uppfyllt/följs/pågår
- Uppfyllt under 2015
- Ej påbörjat 2015 men ambitionen är att komma igång inom programperioden

I MILJÖPROGRAM OCH KLIMATSTRATEGI är åtgärderna endast förslag. Nämnderna och bolagen har haft möjlighet att lägga till åtgärder som de genomfört under 2015 och som inte finns med i programmen. För åtgärderna anges ingen status men ansvariga har haft möjlighet att kommentera åtgärdsförslagen.

I tabellen nedan sammanfattas läget i det lokala miljöarbetet och tabellen visar tydligt att de flesta av målen är påbörjade. Det är endast ett fåtal som inte är påbörjade och där det krävs av organisationen att analysera vidare, ta nya beslut eller investera stort för att kunna uppnå dessa mål. Siffran i parentes visar 2014 års resultat.

Målområde	Antal mål inom målområde	Målstatus			
Mark och vatten	8	1 (1)	5 (5)	1 (1)	1 (1)
Energi och klimat	21 (+ 1 övergripande växthusgasmål)	1 (1)	13 (14)	7 (6)	0 (0)
Bebyggelse och transporter	5	0 (0)	4 (4)	1 (1)	0 (0)
Konsumtion och beteende	8	0 (0)	5 (5)	3 (3)	0 (0)

MÅLOMRÅDE:

Mark och vatten

I SÖDERTÄLJE ÄR NATUREN ALLTID NÄRA

Inom detta område täcks följande nationella miljömål in: ingen övergödning, ett rikt växt- och djurliv, grundvatten av god kvalitet, levande skogar, ett rikt odlingslandskap, levande sjöar och vattendrag, bara naturlig försurning och giftfri miljö.

Mål	Ansvar	Status och kommentar från nämnder och bolag	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Alla kommunens sjöar och vattendrag ska uppfylla EU:s vattendirektiv för god ekologisk status till år 2021. Inga sjöar eller vattendrag får försämrats. Nuläge: Södertälje har 52 vattenförekomster som ingår i vattendirektivet. Idag har inget vattendrag i Södertälje hög status. 57 % har god status, 31 % har måttlig status, 10 % har otillfredsställande status och 2 % har dålig status.	Miljönämnden	●● Vattenmyndigheten (VISS) anger totalt 17 sjöar och 9 vattendrag definierade som vattenförekomster i Södertälje kommun. Nio av sjöarna uppnår idag inte vattendirektivets krav om god status. Inget av vattendragen uppnår idag god status. Risken är hög för att Södertäljes sjöar och vattendrag inte uppnår god status till 2021, enligt bedömning från VISS. De flesta av våra sjöar har fått dispens till år 2027, in i nästa förvaltningscykel. Kommunen arbetar aktivt för bättre vattenförvaltning, genom biotopvård i vattendrag, avloppstillsyn, att ta fram vattenplan mm. Bränningeåns avrinningsområde är prioriterat, och sjöarna lilla och stora Måsnaren har nu prioriterats för konkreta vattenvårdsåtgärder. Under 2016 påbörjas ett tvåårigt projekt om att förbättra Måsnarens ekologiska status, med stöd av statligt anslag inom lokala vattenvårdssatsningar (LOVA). Först behövs utredningar för att klargöra rätt åtgärder, och därefter resurser för att göra de konkreta åtgärderna. Motsvarande resursbehov finns förmodligen även för andra avrinningsområden, vilket kommer att klargöras i vattenplanen. För att nå målet om god vattenstatus krävs att alla berörda kommunala verksamheter inklusive bolagen tar sin del av ansvaret och samverkar med andra aktörer med påverkan i avrinningsområdena. Ekonomiska resurser för att utforma och genomföra rätt insatser behövs också.	● Arbetet pågår med de befintliga resurser som miljökontoret har. Det är dock viktigt att kontoret lyfter problematiken och att det kommer att krävas ett breddat samarbete för att uppfylla EU:s vattendirektiv.
Senast 2016 ska alla undermåliga enskilda avlopp i Stavbofjärdens tillrinningsområde vara åtgärdade och uppfylla krav om kretsloppsanpassning där det bedöms skäligt. Nuläge: Maj 2011 har drygt 30 % (ca 600) av fastigheterna undermåliga avlopp.	Miljönämnden	● • Totalt antal avlopp vid inventering 2010–2011: 636 st • Antal underkända vid inventering 2010–2011: 238 st Resultat per mars 2016: • Antal nu åtgärdade, färdiga: 160 st • Antal på gång, med tillstånd men ej färdiga: 49 st • Antal varken åtgärdade eller påbörjade: 29 st Ett tilltänkt planområde i Grävsta (med eventuell anslutning till VA-ledningar) har gjort att vi fått avvakta med åtgärder där. Det finns god chans att fler anläggningar blir åtgärdade under året och det är fortfarande möjligt att målet kan uppnås.	●

Mål	Ansvar	Status och kommentar från nämnder och bolag	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Samtliga förorenade områden som innebär akuta risker vid direktexponering och sådana områden som idag, eller inom en nära framtid, hotar betydelsefulla vattentäkter eller värdefulla naturområden ska vara utredda och vid behov åtgärdade vid utgången av år 2020. Åtgärder ska fram till år 2020 ha genomförts vid så stor andel av de prioriterade förorenade områdena att miljöproblemet i sin helhet i huvudsak kan vara löst allra senast år 2050. Nuläge: I Södertälje kommun finns omkring 440 konstaterat eller misstänkt förorenade områden. 2 av dessa hör till riskklass 1 och finns med på länsstyrelsens lista över länets mest prioriterade områden.	Kommunstyrelsen, miljönämnden, tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden	● MN: Under 2015 påbörjades arbete med projektering av åtgärder på Igelstatomten, som är det område i kommunen som har störst risker. Projekteringen fortsätter under 2016 och förhoppningen är att en sanering startar under 2017. Saneringen behöver bli omfattande, och beräknas kosta 60–70 miljoner kr. Prioritering av vilka andra områden som ska utredas och eventuellt åtgärdas bör ske i samband med att en handlingsplan för förorenade områden tas fram. En kommunal handlingsplan behövs som underlag för kommunens arbete med förorenade områden. Den har också betydelse för att länsstyrelsen ska kunna följa upp miljömålen och planera för kommande behov av statliga saneringsbidrag. TN: Av 440 utpekade områden på länsstyrelsens lista över länets mest prioriterade områden klassificeras två (Igelstatomten och Kanalen) i riskklass 1. Den planerade exploateringen av Igelstatomten för bostäder innebär att exploatören påtagit sig delar av finansieringsansvaret för att sanera området. Saneringen påbörjas 2017 och pågår ytterligare ett år. Tungmetaller som arsenik, koppar, krom och små mängder pentaklorfenol har hittats i marken. I kanalen förekommer ställvis förhöjda halter av bland annat kvicksilver, PAH och dioxiner. Förorenade massor muddras med lämplig teknik (till exempel miljöskopa) för att undvika spridning av föroreningar vid muddring och massorna omhändertas särskilt. (MKB för Målarprojektet s.30)	● Läget är detsamma som 2014, d.v.s. oklarheter i vem som bör äga frågan. Respektive nämnds ansvar för måluppfyllnad behöver diskuteras i och med framtagandet av en handlingsplan. Sammankallande för detta bör vara miljöstrateg. Ansvar för praktiskt genomförande bör dock inte ligga under Kommunstyrelsen då denna endast har en samordnande och uppföljande funktion.
Södertälje kommuns tätorter ska ha en fortsatt sammanhängande grönstruktur där gröna stråk och länkar binder samman grönområden. De utpekade gröna svaga sambanden ska skyddas och förstärkas. Nuläge: I Södertälje kommun finns 2 svaga samband utpekade i RUF 2010 (Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen 2010) samt i Södertälje kommuns översiktsplan	Tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, kommunalnämnderna	● SBN, TN, kommunalnämnderna: I arbetet med detaljplaner och när projekt genomförs tas hänsyn till riktlinjerna i kommunens översiktsplan och Grönplan. När översiktsplanen följs upp kommer även de gröna sambanden att ingå i arbetet.	●
Skyddad natur är värdefull för att säkerställa att djur och växter bevaras. Antal värdefulla naturområden som skyddas ska öka i kommunen. Nuläge: År 2011 finns i kommunen 20 naturreservat, varav 7 är bildade av kommunen. I kommunen finns även 8 naturminnen och 32 biotopskyddsområden.	Miljönämnden	● Under 2013 bildade kommunen ett naturreservat i Moraåns dalgång. Under 2015 tillkom naturreservatet Skogstorp, bildat av länsstyrelsen. Antalet naturreservat i Södertälje kommun är nu 23 stycken och utgör 6 procent av kommunens yta. Ett naturreservat i Brandalsund är på väg att bildas. Beslut tas i KF i april 2016. Sedan 2014 finns även två andra områden på förslag för att utöka eller bilda nya reservat. Det är Öbacken Bränninge vid Pershagen (att utökas) och Tunaskogen i Järna. Processerna kring dessa har inte framskridit under 2015.	●
Skogen ska ha höga och långsiktiga hållbara sociala, ekologiska och ekonomiska värden. Södertäljes skog ska skötas med utgångspunkt från skogspolicyn, fastställd 2008, vilken anger att skogens skötsel ska utgå från en skogsskötselplan där skogen är certifierad enligt Forest Stewardship Council (FSC) senast 2016. Nuläge: En skogspolicy antogs av Tekniska nämnden 2008-03-20. Skogen är inte certifierad enligt Forest Stewardship Council	Tekniska nämnden	● TN: Kontoret arbetar enligt kommunens skogsskötselplan som är framtagen i enlighet med FSC:s standard/krav och som fastställdes 2011. Certifiering inte aktuell 2015.	●

Mark och vatten (forts)

Mål	Ansvar	Status och kommentar från nämnder och bolag	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Hävden på de värdefullaste ängs och hagmarkerna (klass A och B) ska bevaras för att gynna den biologiska mångfalden. Nuläge: 59 objekt vid senaste inventeringen 2007.	Miljönämnden	● Under 2013–2015 har miljökontoret fört en dialog med markägare om skötsel och beteshävd. Vi och andra parter har gjort insatser som nya stängsel, röjning etc i flera värdefulla områden för att gynna bete och återskapa hagmark. Vi har också fört dialog med länsstyrelsen om bete i deras naturreservat. Tullgarnsnäs som var ohävdad 2013 betas åter sedan 2014. Under 2015 har arealen hagmarker ökat med 2 hektar i Brandalsund och 1,3 hektar i Moraåns dalgång genom att nya marker har restaurerats och stängslats.	●
Åkermarker med högst produktionsförmåga ska värnas för att trygga jordbruksmarkens värden samt kommunens möjligheter till lokal livsmedelsproduktion. Nuläge: De värdefullaste klasserna som finns i Södertälje är klass 5 och 4 och är även utpekade i översiktsplanen.	Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, kommunalnämnderna	○ TNS/BN och kommunalnämnderna: I samband med att översiktsplanen följs upp kommer även åkermarken att ingå i arbetet.	○ Under 2015 har EU projektet Agri-Urban startats upp och inom detta projekt finns det möjlighet att få kunskap och inspiration kring innovativa lösningar angående jordbrukssektorn och lokal livsmedelsproduktion. Under 2016 kommer arbetet att påbörjas med att ta fram en odlingsstrategi.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Senast 2013 ska en vattenplan som berör allt naturvatten i kommunen vara framtagen	Miljönämnden	Arbete pågår med att ta fram en vattenplan. Det har ingått som en del i ett vattenvårdsprojekt med statligt LOVA-bidrag som slutförs till mars 2016. Ett utkast till vattenplan ska presenteras vid en vattenvårdskonferens i april. Utkastet till vattenplan processas därefter vidare under 2016. Miljökontoret har fått uppdraget från kommunstyrelsen att samordna det vidare arbetet.
Färdigställa en VA-plan för kommunen, antagen av kommunfullmäktige senast 2013. VA-planen ska inkludera avloppsvatten, dagvatten och dricksvatten	Telge Nät, miljönamnden, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, Telge Återvinning	MN: Samhällsbyggnadskontoret ansvarar för slutredigering och framskrivning av VA-planen. Planen ska antas under 2016. TN, SBN: Enligt planerna ska ett förslag till VA-plan skickas ut på remiss under hösten 2015 och behandlas i KS/KF 2016. Telge Nät: VA-planen är grundläggande del i den kommunala planeringen. Telge Nät är en av parterna och har under året medverkat i färdigställandet av plan som nu är ute på remiss innan antagandet av kommunfullmäktige TÅ: se svar från Telge Nät.
En handlingsplan för kommunens arbete med förorenade områden ska tas fram	Miljönämnden	En kommunal handlingsplan för förorenade områden bör beslutas av kommunfullmäktige och tas fram i samverkan med berörda kontor. De flesta saneringar görs i samband med exploateringar. Ansvaret för handlingsplanen bör därför ligga på kommunstyrelsens kontor eller på samhällsbyggnadskontoret. Miljökontoret är tillsynsmyndighet och bidrar med kompetens i samband med att handlingsplanen tas fram. Vissa utredningar och underlag finns framtagna för en kommande handlingsplan. En förstudie ska tas fram under 2016, med kartläggning och prioriteringar.
Ett naturreservat längs Moraåns dalgång ska bildas.	Miljönämnden	Bildat 2013. Invigt under 2014.
Senast 2016 ska kommunens samtliga skyddade stränder vara inventerade	Miljönämnden	Det är oklart för miljökontoret vad åtgärdsförslaget innebär. Vi har frågat efter tolkningar men det har inte kommit fram någon förklaring. Vad menas med "skyddade"? Alla stränder är skyddade genom strandskyddsbestämmelser. Var avsikten att det skulle stå "skyddsvärda"? Skyddsvärda kuststräckor har inventerats.
Senast 2013 ska rutiner finnas för hur kunskaps- och planeringsunderlag inom natur- och kulturmiljö används vid all fysisk planering	Stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden	SBN: Rutiner finns som innebär att stadsantikvarie, stadsmiljö, park och skog samt representant från miljökontoret kallas till varje startmöte om en detaljplan som berör natur- och kulturområden

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Aktiviteter ska årligen genomföras för att uppmuntra medborgarna att vistas i naturen	Miljönämnden, tekniska nämnden, utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, arbetslivsnämnden	MN: Aktiviteter under 2015 var bland annat: Kosläpp/ naturupplevelsedag i Lina naturreservat, en fortbildningsdag för fritidsombud i samarbete med Kultur- och fritid, familjedag med naturvägledning av "En Frisk Generation", vattenväxtdagar för allmänheten vid Yngern i samarbete med Botaniska föreningen och svampguiding under "Smaka Framtiden"-veckan. TN: Arbetet pågår kontinuerligt med att röja stigar, glesa ut skog och sköta naturen för att göra den mer tillgänglig och attraktiv. UN: Utifrån läroplan för utbildningsnämndens skolformer genomförs aktiviteter inom kursplanerna som aktiviteter inom området. KoF: Löpande under året genomförs samarbeten med kommunens föreningar och många föreningar med utomhusverksamhet erhåller föreningsbidrag. Anläggningsenheten har genomfört flera satsningar för att ge bättre förutsättningar, för alla, att vistas i naturen. Bland annat en fortsatt utveckling av Tveta friluftsområde och upprustning av motions-spår. Nämnden bevakar även alla relevanta planer som tas fram av SBK i syfte att bevara områden som används för rekreation. Fritidsgårdarna genomför regelbundet aktiviteter i naturen för unga, bland annat utflykter, paddling och turer med Dollyette. På frilufts-museet Torekällberget sker naturligt aktiviteter som lockar till vistelse i naturen. ALN: Inom vuxenutbildningen sker följande: Naturvandringar genomförs på Sfi, 1/2 dag/ grupp. Lärarna har dessutom fått fortbildning för att kunna genomföra naturvandringar. Särvtux har ett pass varje måndag på Gillberga inom kursen Miljö- och natur. Sfa-medicin har svampkursion.
Säkerställa att den tätortsnära naturen även gynnar biologisk mångfald och hyser olika naturtyper	Tekniska nämnden, miljö-nämnden, Telge Bostäder, Telge Fastigheter, kommunals-nämnderna	MN: Miljökontoret har en fortsatt dialog med skogsförvaltare på samhällsbyggnadskontoret kring aktuella skogsavverkningar inom kommunens skog. Vi har inventerat naturvärden och lämnat förslag på naturvårdshänsyn. Vi bevakar också gröna frågor när nya detaljplaner tas fram. Det finns behov av ett bättre och mer tillgängligt underlag och vi har därför börjat planera för att skapa en naturdatabas. TN/kommundelsnämnderna: I den aktiva skötseln av naturen görs insatserna varierat för att gynna mångfalden. TB: TB äger och förvaltar inte tätortsnära natur, endast gårds- parkmark och parkeringar och till dessa anslutande vägar. TF: Arbete pågår. Ett program för utemiljön vid skolgårdarna är framarbetat; – "Standard och utformning på förskole- och skolgårdar". Detta program ingår i våra projekteringsanvisningar som en naturlig del av ett byggprojekt. Det finns även avsatt budget för renovering och upprustning av befintliga gårdar. Dessa arbeten utförs nu enligt en prioriteringslista. Ett projekt att arbeta med ekosystemtjänster på skolgårdar har startat.
Södertälje kommun ska underlätta för lokala grupper runt sitt vattendrag som vill delta i och utveckla vattenråd	Miljönämnden	Kommunen har underlättat och stimulerat bildande av vattenråd för kommunens olika områden. Under 2014 och 2015 har inga nya initiativ om vattenråd kommit fram. Miljökontoret ser vattenråd och deras kontaktpersoner som resurser i vattenplaneringen. Under 2014 skedde till exempel ett samråd med vattenråd och aktörer inom Bränningeåns avrinningsområde för en konkret åtgärdsplan.
Inventering och uppföljning av hävden på ängs- och hagmarker ska ske regelbundet. Samtliga ska vara inventerade år 2016.	Miljönämnden	Miljökontoret gjorde 2013 en ängs- och hagmarksinventering över hela kommunen, en uppföljning på tidigare inventeringar där trenden har varit negativ. Resultatet visade att stora arealer värdefulla betesmarker hade fått dålig eller ingen hävd under 2013. Samtidigt hittades nya hagmarksobjekt med värdefull flora. Störst areal med svagt eller inget bete hade betesmarkerna inom Tullgarns naturreservat. Det har förbättrats, för Tullgarnsnäs betas åter sedan 2014. Det finns fortfarande viktiga betesmarker som har bristande eller ingen hävd.
Vid exploatering och andra större åtgärder i sammanhängande grönområden ska en konsekvensbeskrivning göras för att fastställa hur åtgärderna påverkar grönområdet och de gröna sambanden.	Stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, kommunalsnämnderna	SBN/kommundelsnämnderna: I samband med detaljplanearbetet görs en bedömning om planen kan få en betydande miljöpåverkan. Om så är fallet görs en miljökonsekvensbeskrivning.
Kommunen ska initiera aktiviteter för att öka förståelsen hos företagare angående vad det ekologiska kretsloppsamhället samt begreppet Östersjövänlig mat innebär.	Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, miljö-nämnden	MN: Naturcentrum erbjuder möten, utbildning, mindre konferenser i naturskolans hus där inredningen har anpassats för att visa ekologisk hållbarhet och miljöhänsyn. Vi erbjuder kurser och utbildning i kretsloppskunskap, ekosystemtjänster, och upplevelsebaserad naturkompetens samt friluftsliv. Miljökontoret lyfter också regelbundet fram synpunkter för ett mer kretsloppsanpassat samhälle. Till exempel försöker vi påverka i yttranden och remissvar så att fler bostadsområden och andra exploateringar utformas med källsorterande VA-system, som gör det möjligt att sluta kretsloppen för näringsämnen. Källsorterande VA-system minskar risken för spridning av föroreningar till åkermark. UN/KS: Kostenheten och miljöstrategen har under 2015 avslutat EU projektet Diet for a Green Planet som syftar till att öka denna förståelse inom den kommunala organisationen, hos elever/pedagoger/föräldrar/företagare i kommunen samt hos dessa målgrupper i de tre partnerstäderna Mollet del Valles i Spanien, Vomza i Polen samt Moletai i Litauen. Under 2015 startades även arbetet med EU projektet Agri-Urban där Södertälje bla kommer att fortsätta att sprida konceptet vidare till 10 städer i Europa. Destination Södertälje inom det regionala projektet MatLust ingår konceptet.

MÅLOMRÅDE:

Energi och klimat

I SÖDERTÄLJE TAR VI VÅRT LOKALA OCH GLOBALA ANSVAR

Detta målområde återfinns i sin helhet klimatstrategi och energiplanen som är en del av miljöprogrammet. Inom detta område täcks framför allt följande nationella miljömål in: begränsad klimatpåverkan och frisk luft.

Övergripande växthusgasmål	Kommentar miljöstrateg
De totala utsläppen av växthusgaser inom Södertälje kommuns geografiska yta ska minska med 65 % till år 2020 och 75 % till år 2030 jämfört med 1990 års utsläppsnivå (798 000 ton). 2008 hade utsläppen minskat med 44 % jämfört med 1990.	Ansvaret för att minska växthusgaserna ligger på såväl nationell, regional och lokal myndighetsnivå men även på individnivå. En sammanvägande målstatus är därför inte aktuell för detta övergripande mål. Utsläppen fortsätter att öka och mellan åren 2012 till 2013 har utsläppen ökat med ytterligare 9500 ton från 450 200 ton till 459 700 ton. Arbetet pågår men inte i tillräckligt stor omfattning för att minska växthusgasutsläppen. I dessa siffror ingår inte heller konsumtion av importerade varor vilket innebär att utsläppen i själva verket är högre.

Ett hållbart och säkert energisystem

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Definiera vad ett hållbart och säkert energisystem är för Södertälje.	Kommunstyrelsen, Telge Nät, Telge Fastigheter, Telge Bostäder, Telge Hovsjö, tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden	TF: ● Arbeta pågår. Telge Fastigheter deltar i en arbetsgrupp på kommunen. TN och SBN: Detta delmål är det kommunstyrelsen som ska ta initiativet till, d.v.s. miljöstrategerna. TB: TB ska där så är möjligt välja fossilkoldioxidfri energi. Bolaget köper el från vind och vatten. Målet är att årligen minska förbrukningen med två procent jämfört med 2007. Målet är en utmaning då de besparingsåtgärder som ger bäst effekt innebar stora investeringar vilket inte är möjligt då kommunens investeringar begränsas och prioriteras så att den planerade takten inte kan hållas. Telge Nät: ● Ej påbörjat. KS, Miljöstrategi: inte prioriterat. ●	● KS/Miljöstrategi: Delmålet bedöms inte som relevant att arbeta med. Samtal och omvärldsbevakning förs med andra kommuner och regioner kring energisystemets framtid och hållbarhet.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Anordna en workshop för politiker och tjänstemän som en start på arbetet att definiera vad ett hållbart och säkert energisystem är.	Kommunstyrelsen och Telge Nät	Telge Nät: ● Ej genomfört. KS/Miljöstrategi: Målet bedöms inte som relevant att arbeta med. Se svar ovan.
Analysera effekten av suboptimeringar i fjärrvärmesystemet och utreda nya användningsområden för fjärrvärmerna.	Kommunstyrelsen, Telge AB och Telge Nät	Telge AB: Se svar från Telge Nät. Telge Nät: ● Ej genomfört.
Samarbetet mellan Telge Nät och företagen AstraZeneca, Scania, Lantmännen Cerealia ska fortsätta i energisystemfrågor.	Telge Nät	Telge Nät har ett bra samarbete med berörda företag där bla energisystemfrågor hanteras.

Fossilbränslefri kommunal organisation 2020

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
En plan för hur den kommunala organisationen ska bli fossilbränslefri ska tas fram. Inom detta arbete ingår att planera för hur fossila bränslen ska fasas ut till förmån för förnybara bränslen och drivmedel samt se över fordonsflottan.	Kommunstyrelsen, tekniska nämnden och Telge AB	Telge AB: Riktlinjer för fordon och bränslen – ett samarbete mellan Kommun och Telgekoncernen är framtaget. Telgekoncernen har tagit ett viktigt steg närmare genom att integrera frågan i hållbarhetsarbetet och affärsplanerna. TN: Nya bilpolicyn gäller från 2016-04-01. Införande av HVO 100 som är en fossilfri diesel har genomförts och det körs 60 st dieslbilar i ett pilotprojekt. Tanken är att köra alla dieslbilar på HVO 100 i framtiden. KS/miljöstrategi: Miljöstrategerna har varit drivande i de nya riktlinjerna för fordon och drivmedel som styr mot fler el- och miljöfordon samt förnyelsebart drivmedel.	● Nuläget visar att det främst är inom området fordon som utmaningarna för målet finns. Inom uppvärmning av fastigheter ser målet ut att kunna nås till 2020.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar
Föra en diskussion med de övriga ägarkommunerna till Söderenergi om att fasa ut torven.	Kommunstyrelsen	Har genomförts i början av 2016. Att torven har fasats ut är en stor miljövinna för kommunen och regionen.
Ta fram en handlingsplan för konvertering av bostadshus med eldningsolja.	Telge Bostäder	Telge Bostäder har endast en fastighet (två lägenheter) som värms med olja. Under 2015 har denna olja byts ut till bioolja.
När det är möjligt ställa krav på förnybara bränslen i upphandling av entreprenörer, skolskjuts, färdtjänst samt leverantörer till kommunens verksamheter.	Kommunstyrelsen och Telge AB	Telge AB: (Krav till istället för Telge AB) KS, Miljöstrategi: Målet är prioriterat i organisationen i arbetet med att bli en fossilbränslefri organisation. Omfattas av de nya riktlinjerna för fordon och drivmedel. Kommunen är bra på att styra över och ställa om våra egna transporter men behöver utveckla verktyg och metoder för att ställa krav på förnyelsebart bränsle på entreprenörer, färdtjänst skolskjuts med mera. Kommunen/Telge inköp har handlat upp HVO som är ett 100 % förnyelsebart biodiesel.

Fossilbränslefri kommun 2030

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Utsläppen av koldioxid från eldningsolja för uppvärmning av bostäder ska minska med 95 procent till 2016 i jämförelse med 2009. År 2009 var koldioxidutsläppen 1096 ton. Om målet uppnås minskar utsläppen med 1011 ton koldioxid.	Kommunstyrelsen i samarbete med Energi- och klimatrådgivningen	● KS: Den kommunala energi- och klimatrådgivningen tar emot samtal och ger opartisk och kostnadsfri råd till de som vill konvertera från olja. Utsläppen av koldioxid från eldningsolja för uppvärmning var år 2013 685 ton. En ökning med 55 ton från 2012. Detta innebär en minskning med 37 % sedan 2009. (källa: SCB)	● De samtal som kommer till kommunens energi- och klimatrådgivning vittnar om att många privatpersoner vill ha råd om alternativa former till oljepanna. Statistiken är mycket osäker på kommunnivå.
Utsläppen av fossila bränslen från transporter ska minska med 2 procent per år och invånare till 2016 (enligt prognos 92 525 invånare) i jämförelse med 2009. Utsläppen från transporter var 2009: 198 100 ton koldioxid.	Kommunstyrelsen genom Energi- och klimatrådgivningen, stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden	KS, miljöstrategi: Utsläppen 2013 var 183 400 ton. Det innebär en minskning i absoluta tal med 7,4 % sedan 2009, motsvarande en minskning med 13,3 % räknat per invånare. (Källa: RUS) Initiativ för att minska växthusgasutsläppen från transportområdet: Kommunen medverkar med andra kommuner i länet i det regionala projektet Resmart 2 för att stärka arbetet med hållbart resande och satsningar på Mobility management i kommunen och regionen. Kommunen söker tillsammans med andra kommuner i regionen medel från Klimatklivet (nationellt stöd för lokala klimatinvesteringar) för att bostadsrättsföreningar ska etablera el-laddstolpar.	● Målet med en minskning på 2 % per invånare uppfylls. (Detta mål är ett övergripande mål som följs upp av KS, d.v.s. miljöstrategerna. Målet är till för att få en fingervisning om utsläppen av fossila bränslen ökar eller minskar i kommunen. De som står som ansvariga kan i viss mån påverka detta men de behöver inte kommentera delmålet).
Andelen bussar i kollektivtrafiken som övergår till förnybara bränslen ska öka. 2011 var andelen 33 procent	Tekniska nämnden	TN: Frågan om förnybara bränslen tas upp i de regelbundna samtal som Sbk har med SL. 2014 körde 31 fordon på etanol vilket innebär att andelen är 34 %.	●

Fossilbränslefri kommun 2030 (forts)

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Infrastruktur för laddning av elfordon ska byggas ut på strategiskt valda platser i kommunen. En laddstolpe har installerats vid Telgekoncernens huvudkontor.	Tekniska nämnden och Telge AB	Telge AB: Installationer sker på kunders förfrågan och övervägs vid bolagens egen nyproduktion. TN: Sju nya semi-laddstolpar för elbilar etablerades 2014. Ingen ny under 2015. - en på Bangatan 34, vid OKQ8 - en vid Östertälje station. - en i Järna vid Hagagatan/Storg - en vid Holmfastv31, - en vid Telges kontor - två vid Stadshusets parkering. Laddstolparna är ett samarbete mellan Södertälje kommun och Telge Energi, som levererar den miljövänliga elen. KS/miljöstrategi: Kommunen söker tillsammans med andra kommuner i regionen medel från Klimatklivet (nationellt stöd för lokala klimatinvesteringar) för att bostadsrättsföreningar ska etablera el-laddstolpar. Att etablera flera strategiska el-laddstolpar (snabbladdare) diskuteras också med Ica maxi och Preem.	● Genomförandet med laddstolpar är ett mycket viktigt steg för att nå de övergripande målen om fossilbränslefri organisation 2020 och fossilbränslefri kommun 2030. Projektets kostnader och fortsatta utveckling ska utvärderas.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar
Förtäta med bostäder och arbetsplatser i de stadsstråk som finns i Södertälje översiktsplan.	Stadsbyggnadsnämnden och kommunalnämnderna	SBN/KDN: Riktlinjerna i översiktsplanen används i allt planarbete och planen ska följas upp varje år.
Större områden med nybyggnation, omfattande mer än 50 bostäder eller mer än 100 arbetsplatser, bör inom rimlig tid ha god tillgänglighet till kollektivtrafik.	Stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden och kommunalnämnderna	SBN/KDN: Riktlinjerna i översiktsplanen används i allt planarbete och planen ska följas upp varje år.
Användningen av olja för tillverkningsprocesser i industrin ska kartläggas.	Kommunstyrelsen genom Energi- och klimatrådgivningen	Inte prioriterat under 2015 då direktiv från energimyndigheten måste prioriteras.
Kommunen ska verka för att gods-transporterna blir effektivare och miljövänligare genom ett förbättrat samarbete mellan kommunen, staten och näringslivet.	Stadsbyggnadsnämnden	KS; miljöstrategi: Syftet med samordningen av leveranser är att skapa färre och effektivare transporter vilket ska ge positiv klimateffekt och bättre trafikmiljö i kommunerna. Under hösten 2015 har kommunen börjat samordna sina leveranser av livsmedel och kontorsmaterial.
Verka för att drivmedelsstationer i kommunen etablerar pumpar med förnybara bränslen.	Tekniska nämnden	Kan få stor betydelse i ett framtida logistikcentrum i Almnäs.
Verka för att byggherrarna inom Södertälje stadskärnas programområde finansierar en bilpools-etablering med miljöbilar.	Tekniska nämnden	I Riktlinjer för hållbart byggande vid tillkommande exploatering i stadskärnan enligt programmet 2009–2029 står att: Om exploatören förbinder sig att ansluta minst en person per hushåll till en befintlig bilpool i staden under minst tre år reduceras kravet på bilplatser med 5 % av det totala antalet bilplatser för hushåll. Anslutningen ska gälla medlemsavgift och den fasta månadsavgiften från och med inflyttningsdatum. Exploatören förbinder sig även att profilera fördelarna med bilpool och lämna information om tillvägagångssätten för hur bilpoolen används.
Verka för att en bilpool med miljöbilar etableras i Järna kommun.	Kommunstyrelsen genom Energi- och klimatrådgivningen	Inte prioriterat 2015 då direktiv från energimyndigheten måste prioriteras.
Underhålla och snöröja gång- och cykelvägar för att få god framkomlighet året om.	Tekniska nämnden	Genomfört sedan vintern 2012–2013.
Genomföra bättre trafikmätningar för olika trafikantslag: gång, cykel, kollektivtrafik och personbilar för att kunna få ett komplett underlag på om dessa trafikantslag ökar eller minskar.	Tekniska nämnden	SL:s trafikförvaltning genomför mätningarna inom kollektivtrafiken. Sbk har infört en fast mätpunkt av cykeltrafiken på Mälarbron. Sbk har under 2015 infört två fasta mätpunkter, Stockholmsvägen och Turingegatan som mäter trafiken dygnet runt. Vi arbetar med att ta fram en trafikmättningsplan (beräknas vara klar under 2016) så att vi kan mäta ett visst antal punkter varje år utöver de mätningar vi gör vid behov/efterfrågan.

Energieffektivare kommunal organisation

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Energieffektivisera i den kommunala organisationen med 2 procent per år i bebyggelse, transporter, gatubelysning och idrottsanläggningar till 2016. Energiförbrukningen 2012 på dessa områden samlas in från den kommunala organisationen.	Kommunstyrelsen, nämnder och bolag som har transporter samt Telge Fastigheter, Telge Bostäder, Telge Hovsjö, tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden.	KS, Miljöstrategi: Målet är fortsatt prioriterat 2015 och genomförs enligt plan. TN: gatubelysning: 2013-12 -31 kWh/ljus-punkt 503 2014-12-31 kWh/ljus-punkt 469 2015-12-31 Antal ljuspunkter 14 321 kWh/ljus-punkt 436 TB: ● 2007 är basår och energin som används till uppvärmning normalårs korrigeras. Minskning 2007-2015 var 16 %. Åtgärder som utförts 2015: modernisering av miljonprogramsfastigheter, renovering av tvättstugor och byte av fönster. Transporter: 19 % minskning mot föregående år. Bensin står för den största minskningen. TH: ● Elförbrukningen har inte reducerats i den takt som önskat. Kontinuerligt arbete pågår att byta gamla energikrävande belysningsarmaturer både invändigt och utvändigt. Däremot utökas antalet belysningsarmaturer utvändigt för att öka tryggheten i området. Under 2015 har vattenbesparande åtgärder utförts och man räknar med att med dessa åtgärder ytterligare reducera fjärrvärmeförbrukningen. Även tätning av fönster och dörrar utförs kontinuerligt. TF: ● Vi arbetar och målsätter efter koncernens energi och miljömål som är: "minska CO2 utsläppen med 2 % år fram till 2020 med 2006 som basår". När det gäller energi för uppvärmning så normalårs korrigeras dessa värden för att kunna jämföras över tid och vi följer det på kWh/m²/Atemp. Under 2015 har ventilation bytts ut på skola och ett energiprojekt bedrivits på Kringlan. Solceller har installerats på Telges huvudkontor på Storgatan. Energiprojekt genomförs på Kringlans lokaler, d.v.s. TF ser över energieffektiviseringar av fastigheten. Telge Nät: ● för transporter. Under 2015 har en förstudie med GPS genomförts. Detta bedöms påverka förbrukningen och därmed utsläppen. Uppföljning för 2015 pågår. Uppföljning för 2014 visar en minskning med 7 %. En förklaring är att en stor del av fordonsparken är utbytt till bränsleeffektiva fordon. TÅ: ● för transporter. Inom Insamlingsverksamheten har drivmedelsförbrukning minskat. Inom behandlingsavdelningen är drivmedelsförbrukningen den samma trots ökad hantering av material. Södertälje Hamn: ● -80 % tack vare LED-belysning, bättre styrning på fjärrvärmesystemet. KoF: ● Energiförbrukningen för nämndens fastigheter ingår i hyran och samtliga fastigheter hyrs av Telge Fastigheter. Därmed är möjligheten att följa upp och påverka förbrukningen begränsad. I den mån det går arbetar alla enheter med att minimera sin energiförbrukning. Vid nyinvestering och utbyte av alla former av belysning väljs energisnåla alternativ.	● Ett projekt pågår tillsammans med Telge fastigheter sedan 2014 för att stötta det konkreta arbetet med energieffektivisering i verksamheterna. En ny standard för källsortering, "Miljönären" är framtagen och genomförd på ca 50 enheter (skolor och förskolor). Utbildning av personal om miljö/hållbarhet genomförs kontinuerligt. Projektet genomförs inom målet att alla skolor och förskolor ska certifieras enligt Grön Flagg. Arbetet kommer även att omfatta stöd hur elever och personal kan minska energianvändningen genom olika beteendeförändringar.

Energieffektivare kommunal organisation (forts)

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Nya kommunala fastigheter och bostäders energiprestanda ska ligga 30 procent under BBR:s, Boverkets byggreglers krav.	Utbildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, äldreomsorgsnämnden samt Telge Fastigheter, Telge Bostäder och Telge Hovsjö	ÅON: inget byggt 2015. TB: Lampan 28 med inflyttning 1 dec 2014 hade under 2015 en energiprestanda på 67 kWh/m ² . Vid projektering av fastigheten var BBR-kravet 110 kWh/m ² . TH: Detta delmål är inte aktuellt. Inga nybyggnationer har skett under året. De nya lägenheterna skapas i befintliga fastigheter. TF: Vid nybyggnation så har vi som lägsta krav i projekteringen 30 % under BBRs energikrav. Vårt mål är Green Building standard, vilket är 25 % lägre än BBR. Vi projekterar för 30 % under BBR standard, för att ha marginaler. När det gäller befintliga fastigheter så skulle det krävas enorma investeringar för att uppnå samma energiprestanda som för de nya fastigheterna. Men vi har ändå detta som mål vid vissa större ombyggnader när det är möjligt. UN: Nya förskolor och skolor har anpassat energiprestanda enligt målet. KoF: Nämnden förutsätter att Telge Fastigheter vid nyproduktion följer uppsatta regler.	●
Ta fram en handlingsplan för Grön-IT som baseras på Grön-IT index.	Kommunstyrelsen	KS. Miljöstrategi: Arbetet med att energieffektivisera IT-området pågår både ur ekonomisk som miljösynpunkt.	● Ingen handlingsplan är framtagen men IT-enheten arbetar kontinuerligt med att energieffektivisera.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Kommunala fastigheter med mycket hög energianvändning ska kartläggas och följas upp.	Telge Fastigheter, Telge Bostäder och Telge Hovsjö	TB: Telge Bostäders har under året tagit fram handlingsplan för fastigheter med hög energianvändning. TH: TH har sett över ventilationsanläggningarna i samtliga flerbostadshus under 2014. En handlingsplan ska tas fram 2015 för att detaljplanera energieffektiviseringsarbetet tillsammans med entreprenör 2016. TF: Vi följer och analyserar samtliga våra fastigheters energianvändning per fastighet. I vårt nya driftavtal arbetar vi tillsammans med vår driftentreprenör med att varje år plocka ut 10st fastigheter som har hög energianvändning. Dessa målsätter vi sedan mot energi och miljömålet fram till 2020.
De fastighetsägande bolagen ska basera investeringar i energikrävande produkter på LCC-kalkyler.	Telge Fastigheter, Telge Bostäder och Telge Hovsjö	TB: I enlighet med Telges Miljöprogram för byggande och fastighetsförvaltning görs LCC-beräkning vid upphandling av energikrävande produkter. TH: Ej påbörjat under 2015. TF: genomförs.
Ta fram en handlingsplan för konvertering av bostadshus med direktverkande el som uppvärmning.	Telge Bostäder och Telge Hovsjö	TB: Uppvärmning av Telge Bostäders bestånd sker i huvudsak med fjärrvärme. Det finns dock ett antal fastigheter som värms med direktverkande el. Vissa fastigheter kommer att ingå i utredningen om utökad installation av solenergi som beskrivs under målområdet Förnybar energiproduktion. TH: Ej påbörjat under 2015 på grund av osäkerhet vid ev. försäljning av radhus.
Energiutmaning mellan den kommunala förvaltningens, Stadshuset och Telgekoncernens kontorsbyggnad.	Kommunstyrelsen och Telge Fastigheter	TF: Bägge dessa fastigheter ligger med i analysen av samtliga våra fastigheters energianvändning. KS, Miljöstrategi: Energiutmaning är inte längre prioriterad. Fokus ligger på arbete med konkreta energieffektiviseringar.
Arbetet med bilpooler inom den kommunala organisationen ska fortsätta i syfte att energieffektivisera transporterna, minska antalet fordon samt erbjuda invånare tillträde till personbilarna kvällar och helger.	Tekniska nämnden och Telge AB	Sunfleet driver två bilpooler i Södertälje; en i stadshuset och en på Telges huvudkontor. Dialog förs med Sunfleet ang fossilbränslefria fordon. Ej klart! Utredning pågår om kostnader och utnyttjande av den öppna bilpoolen i stadshuset. Telge AB: Under året har det funnits en bilpool med två bilar tillgängliga på dagtid vid Telges huvudkontor. För att öka fokus på hållbara transporter i kommunen deltar Telgekoncernen i en av kommunens arbetsgrupper för att ta ett gemensamt grepp på frågan.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Möjliggör i Boka-systemet att mätarställningen på den kommunala organisationens fordon kan rapporteras in i början och slutet av året tillsammans med hyresavin för fordonet.	Tekniska nämnden	TN: Kommer att driftsättas under 2016.
Effektivisera transporterna till kommunala verksamheter genom färre, bättre planerade och samordnade leveranser.	Kommunstyrelsen och Telge Inköp	Ti: Finns ännu inga konkreta resultat som visar om projektet har lett till en effektivisering av transportarbetet och minskade utsläpp. KS: Kommunstrateg är med i projektgruppen. Kommunen samordnar sedan hösten 2015 leveranser inom livsmedel och kontorsmaterial.
Starta ett pilotprojekt med cykelpooler i kommunal regi vid stadshuset, Telgekoncernens huvudkontor och Holmfastvägen.	Kommunstyrelsen	KS, Miljöstrategi: Stadshuset har en mindre cykelpool som kan utvecklas och marknadsföras bättre. Detta ingår i kommunens/arbetsgruppen för resor och transporters arbetsuppgifter.
Undersöka möjligheten att ersätta personbilsresor med gång, cykel, elmoped eller kollektivtrafik inom den kommunala organisationen.	Kommunstyrelsen	KS, Miljöstrategi: En översyn av kommunens riktlinjer för tjänsteresor, användandet av bilpoolen med mera kommer att genomföras under 2016.
Utbilda delar av den kommunala organisations personal i virtuella mötesformer, eco-driving och sambandet mellan beteende, energibesparing och klimatpåverkan.	Kommunstyrelsen och Telge AB	Telge AB: I koncernen går alla nyanställda en grundläggande miljö- och arbetsmiljöutbildning som bland annat berör sambandet mellan beteende, energibesparing och klimatpåverkan. Introduktion och interna utbildningar av Lync/Skype för företag har genomförts av Telges IT-stab. Lync/Skype är ett virtuellt sätt att hålla effektiva möten. KS, Miljöstrategi: Kommunen deltar sedan hösten 2015 i det regionala arbetet Res Smart där Mobility management åtgärder, till exempel virtuella mötesformer ingår. Detta diskuteras även i kommunens arbetsgrupp för resor och transporter.
Skapa ett system för uppföljning av personalens resor.	Kommunstyrelsen	KS, Miljöstrategi: Se svar ovan.
Se över möjligheten att införa bonussystem för de förare inom den kommunala organisationen som kör drivmedelsnått.	Kommunstyrelsen	KS, Miljöstrategi: Åtgärden har inte varit prioriterad under 2015 men kommer att ses över under 2016. Sbk/Driftenheten har tidigare genomfört utbildning i ecodriving med detta har tyvärr inte lett till besparingar i körsätt och drivmedelsförbrukning. Målet om ev belöning hänger ihop med målet att följa upp personalens resor mer systematiskt.
Ev övriga åtgärder som genomförts:		

Energieffektivare kommun

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Energianvändningen i kommunen ska minska med en procent per invånare och år. Energianvändningen var 33 235 kWh per invånare 2009.	Kommunstyrelsen genom Energi- och klimatrådgivningen, tekniska nämnden och stadsbyggnadsnämnden.	KS, Miljöstrategi: Energianvändningen har minskat från 31 606 kWh/invånare år 2014 vilket innebär en minskning med 5,8 % per invånare i jämförelse med 2009. Källa: SCB.	● Kommunen arbetar kontinuerligt med detta där rådighet finns t.ex. inom klimat- och energirådgivning och genom exploateringsavtal. (Detta mål är ett övergripande mål som ska följas upp av kommunstyrelsen, d.v.s. miljöstrategerna. Målet är till för att få en fingervisning om, energianvändningen ökar eller minskar i kommunen. De som står som ansvariga kan i viss mån påverka detta men de behöver inte kommentera delmålet.)
Körsträckorna per person i kommunen ska minska med 5 mil per år. År 2010 var körsträckorna per person 574 mil.	Kommunstyrelsen genom Energi- och klimatrådgivningen.	KS, miljöstrategi: 552 mil per person år 2013, vilket innebär en minskning med 22 mil per person sedan 2010 (Källa: SCB). År 2012 var antalet mil 580 vilket innebär att målet är uppnått för år 2013.	●
Alla byggnader som byggs i kommunen ska ligga under Boverkets Byggreglers krav på specifik energianvändning.	Tekniska nämnden	I Riktlinjer för hållbart byggande vid exploatering i stadskärnan enligt programmet för Södertälje stadskärna 2009–2029 ställs krav på detta. För att kraven på byggnaden ska vara neutrala till val av energisystem för uppvärmning, ställs utöver krav på maximal årsenergi även krav på byggnadens klimatskal i form av maximalt värmeeffektbehov (värmeförlust). Den specifika energianvändningen ska vara högst 70 kWh/m ² och värmeförlusteffekten högst 20 W/m ² Atemp.	●

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Fjärrkylsystemet/kapaciteten ska byggas ut för att klara dagens kylbehov inom fjärrkyleområdet.	Telge Nät	Flera utredningar har gjorts vilka inte rekommenderar en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla. Detta då efterfrågan är för låg och utgifterna för utbyggnad är för hög, vilket gör att kalkylen olönsam.
Expansion av fjärrkyleområdet ska utredas framförallt inom de östra delarna av kommunen.	Telge Nät	Flera utredningar har gjorts vilka inte rekommenderar en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla. Detta då efterfrågan är för låg och utgifterna för utbyggnad är för hög, vilket gör att kalkylen olönsam.
Minska nätförlusterna i el- och fjärrvärmenäten.	Telge Nät	Detta pågår kontinuerligt i samband med reinvesteringar.
Där kommunen äger marken ska kommunen reglera i exploateringsavtal om uppvärmningsform om så är möjligt.	Tekniska nämnden	I Riktlinjer för hållbart byggande vid tillkommande exploatering i stadskärnan enligt programmet för Södertälje stadskärna 2009–2029 ställs krav på detta. Energikälla till uppvärmning och tappvarmvatten ska i första hand vara fjärrvärme om inte ett mer energisnålt och miljövänligt alternativ kan presenteras.
Energieffektiva hus främjas i planering och bygglovsgivning, både i befintlig och i ny bebyggelse.	Stadsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden.	I stadskärnan görs detta i och med Riktlinjer för hållbart byggande vid tillkommande exploatering i stadskärnan enligt programmet för Södertälje stadskärna 2009–2029. Många byggherrar arbetar redan idag med något vedertaget kvalitets- och miljöcertifieringssystem där parametern energieffektivitet är en del.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Byta ut kvicksilverlampor till energi-effektiva armaturer/lampor.	Tekniska nämnden	Samtliga kvicksilverlampor utbyta till ledlampor år 2018.
Dimmersystem ska utredas och ett försöksområde ska testas för framtida installationer i kommunens gatubelysningsnät.	Tekniska nämnden	Ledlampor ger en större effektivitetsvinst än dimmersystem och finansiering saknas för att installera båda systemen.
Sammanställ goda exempel på energieffektiv samhällsplanering från andra kommuner, nationellt och internationellt.	Kommunstyrelsen och stadsbyggnadsnämnden	KS: Miljöstrategerna bevakar goda exempel genom t.ex. nätverket Klimatkommunerna och Södertörnssamarbetet.
Energi- och klimatrådgivningens verksamhetsplan ska fastställas och genomföras.	Kommunstyrelsen och Energi- och klimatrådgivningen	Genomfört. Ex på aktiviteter är: företagsbesök, seminarier och föreläsningar (t.ex. om solenergi) samt klimat/energi/miljöteater för elever och pedagoger.
Anordna en Energidag per år enligt Borgmästaravtalet.	Kommunstyrelsen	Kommunen har genomfört detta vartannat år. I maj 2015 anordnade kommunen, i samarbete med bla Botkyrka kommun, solseminarier för företag och allmänhet. Detta inom ramen för energi- och klimatrådgivningen.

Förnybar energiproduktion

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Andelen matavfall i hushållens restpåse ska minska. 2011 var andelen matavfall 30 %.	Telge Återvinning	● Detta är lite beroende på hur man räknar. Plockanalyserna från 2015 visar på att andelen matavfall i de tre undersökta områdena varierar mellan 35–49%. Det är väldigt tydligt att ytterligare åtgärder krävs, se kommentar under åtgärder.	●
Förnybar energi från sol och vind som produceras inom den kommunala organisationens verksamheter ska öka. Solvärme ska installeras utanför fjärrvärmenätet. Andelen småskalig förnybar energi från sol var 2009 mindre än 1 MWh och från vind 100 MWh.	Telge Nät, Telge Fastigheter, Telge Bostäder och Telge Hovsjö	TB: ● Uppvärmning med solenergi/bergvärme finns sedan tidigare i två fastigheter utanför fjärrvärmenätet. Under året har solceller upphandlats för fastighet Lampan 28, vilken då blir Telge Bostäders första solcellsanläggning. TH: ○ Aktuell vid nyproduktion, dock planeras ingen nyproduktion under perioden. TF: ● Vi har under 2015 installerat en solcellsanläggning på Telges huvudkontor (beräknad årsproduktion 111 MWh). Vi kommer 2016 göra en installation på Västergård Aren. Telge Nät: ● Inte påbörjat.	●
Solcellsstudien som Södertälje kommun ingår i ska resultera i minst ett projekt.	Kommunstyrelsen och Telge Nät	KS: Ett exempel på ett projekt inom solenergi som genomförts under 2015 är installationen av en solcellsanläggning på Telges huvudkontor.	●
Utreda möjligheten att en biogasanläggning i kommunal och/eller privat regi för produktion av fordonsgas anläggs i kommunen. I samband med detta kartlägga potentialen för biogassubstrat i närområdet.	Kommunstyrelsen och Telge Återvinning	TÅ: ● En substratkartläggning gjordes av Swedish Biogas 2010-09-01. I samband med detta gjordes en investeringskalkyl. Telge AB tog sedan beslutet att inte investera. Frågan har inte varit aktuell sedan dess. Flera andra bolag i Stockholmsområdet utreder för närvarande byggnation av biogasanläggningar. KS: -	● Målet får anses vara uppfyllt då TÅ redan genomfört en kartläggning och inte sett någon investeringsmöjlighet samt att andra bolag ser över möjligheten.

Förnybar energiproduktion (forts)

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Ge i uppdrag till samhällsbyggnadskontoret att ta fram ett tillägg till översiktsplanen om vindkraft.	Stadsbyggnadsnämnden	Intresset från företag som bygger ut vindkraft har inte visat intresse för Södertäljeområdet. Sbk har inte arbetet med frågan om vindkraft i Södertälje kommun eftersom frågan inte är aktuell.
Genomföra riktade informationsinsatser till olika målgrupper om matavfallsortering.	Telge Återvinning	Generella Informationsinsatser har genomförts under 2015. Under 2016 kommer Telge Återvinning delta i ett gemensamt informationsprojekt om matinsamling tillsammans med ett flertal stockholmskommuner med syfte att minska matavfallet.
Föra en dialog med LRF i syfte att öka självförsörjningsgraden av energi inom lantbruket.	Kommunstyrelsen genom Energi- och klimatråd-givningen	Inte prioriterat 2015 då direktiv från energimyndigheten måste prioriteras.
Genomföra en informationsträff per år om produktion och försäljning av småskalig energi med fokus på vind- och solenergi.	Kommunstyrelsen genom Energi- och klimatråd-givningen	Genomförde soseminarium i maj 2015 tillsammans med Botkyrka kommun.

Medveten konsumtion

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
All utrustning som köps in ska ha effektiv energianvändning. Det ställs inte generella krav på detta i upphandlingen.	Kommunstyrelsen och Telge Inköp	TI: ● Verksamheten ställer krav i kravspecifikationer vilka ägs av verksamheten. KS, Miljöstrategi: Målet beaktas vid upphandlingar enligt Telge inköp.	●
Minst en återbruksverksamhet ska anordnas i kommunal regi. Det fanns inga kommunala återbruksverksamheter 2012.	Telge Återvinning	● Möjlighet att lämna möbler mm finns nu på Tveta och Returen. Möblerna säljs sedan av arbetsmarknadscentrum (Södertälje kommun).	● Genomfört 2013 men detta kan och bör utvidgas. Finns bra exempel att hämta från andra kommuner. T.ex. Hässleholm som utvidgat konceptet återbruk och skapat ett Vintagecenter. I Eskilstuna har en galleri öppnat med fokus på återbruk.
Alla personbilar i den kommunala organisationen ska vara miljöbilar. 2011 var 93 procent av personbilarna i den kommunala organisationen miljöbilar.	Tekniska nämnden	TN/KS/Miljöstrategi: Kommunen har en andel på 8% miljöbilar enligt miljöbilsdefinitionen från 2013. TN förvaltar kommunens och koncernens fordonsflotta om ca 450 bilar. I fordonsflottan ingår idag 130 etanolbilar och ca 15 gasbilar. Samt 4 elbilar. Inom Telgekoncernen finns också 2 elhybrider som är en del av de av 10-talet förmånsbilar som fortfarande finns inom Telgekoncernen.	● Ett prioriterat arbete som pågår. P.g.a. en ny miljöbilsdefinition är det inte relevant att jämföra med siffran från 2011. I och med den nya nationella miljöbilsdefinitionen samt målet om fossilbränslefri organisation krävs det att kommunen satsar stort på fossilfria fordon.
Den kommunala organisationen ska börja köpa in eldrivna fordon och inköpen av dessa ska sedan successivt öka. 2011 fanns inga eldrivna fordon i den kommunala organisationen.	Kommunstyrelsen, Telge AB och tekniska nämnden	KS, Miljöstrategi: Målet är prioriterat och styrs enligt riktlinjerna för fordon och drivmedel. Kommunen har ett ramavtal med billeverantör som även omfattar elbilar (e-golfen). Laddstolpar är etablerade på strategiska platser i kommunen för att möjliggöra verksamheter och medborgare att välja elfordon. Kommunen söker medel från Klimatklivet (nationellt stöd för lokala klimatinvesteringar) för att etablera el-laddstolpar för bostadsrättsföreningar. Kommunen samverkar med flera aktörer t.ex. Preem och Ica Maxi för att få till flera snabbladdare på strategiska platser. TN: Lågt intresse för elbilar eftersom de fortfarande är mycket dyra. Idag har kommunen fyra elbilar och två stycken plugin hybrider. Telge AB: Riktlinjer för fordon och bränslen – ett samarbete mellan Kommun och Telgekoncernen är framtaget. Telgekoncernen använder bilar som kommunen tillhandahåller. En elhybrid är inleasad under året. Telge AB är inte ansvariga. Södertälje Kommun (Anders Karlsson) är ansvariga och håller i denna fråga.	● Målet är prioriterat och arbetet pågår. Detta mål är av största vikt för om organisationen ska nå målet om att bli en fossilbränslefri organisation.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Ny elektronisk utrustning ska köpas in på grundval av förteckningar som Statens energimyndighet tillhandahåller och som innehåller energieffektiva produktspecifikationer.	Kommunstyrelsen och Telge Inköp	TI: Finns med som krav i relevanta upphandlingar men ansvaret ligger hos verksamheten att ha med i kravspecifikationen. KS, Miljöstrategi: Målet har beaktats vid upphandlingar enligt Telge inköp. Särskilt goda exempel är: installation av solcells-anläggning på Telges huvudkontor.
När ny elektronisk utrustning köps in ska den ha effektiv energianvändning i alla lägen, även i viloläge.	Kommunstyrelsen och Telge Inköp	TI: Finns med som krav i relevanta upphandlingar men ansvaret ligger hos verksamheten att ha med i kravspecifikationen. KS, Miljöstrategi: Målet är beaktat av Telge inköp.
Exemplar av elbil, elmoped och ecykel ska finnas till utlåning för provkörning av beställare av fordon.	Kommunstyrelsen och tekniska nämnden	TN: Riktlinjerna för fordon och drivmedel styr mot ökat användande av elbilar. KS, Miljöstrategi: Målet är prioriterat och finns med i kommunens arbete.
Ev övriga åtgärder som genomförts istället/utöver ovanstående:		

Kolsänkor

Delmål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Att möjligheten att minska mängden koldioxid i luften genom en medveten skötsel av mark och skog lyfts fram som en viktig åtgärd i klimatarbetet.	Kommunstyrelsen, tekniska nämnden och Telge AB	TN: Sbk:s arbete enligt skogskötselplanen innebär att äldre skog avverkas och ersätts med yngre träd som tar upp mer koldioxid. Telge AB: Telge AB har inte utförare eller uppföljningsansvar i denna fråga. Frågan behöver därför tas bort.	🟡 Kommunens aktiva skötsel av skogen tillsammans med övrigt arbete med parkmark och naturvård är ett pågående arbete med att minska och lagra mängden koldioxid.

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
En kartläggning ska göras över hur mängden koldioxid i luften kan minskas genom skötseln av den kommunala organisationens natur- och parkmark samt åkermark.	Kommunstyrelsen och tekniska nämnden	TN: Någon kartläggning är inte aktuell på kort sikt. Sbk har inte ekonomiska eller kompetensmässiga förutsättningar att genomföra en kartläggning 2016.
En kartläggning ska göras över hur träbyggnader kan netto inlagra koldioxid samt visa på goda exempel på byggnader i trä.	Stadsbyggnadsnämnden	Ingen kartläggning genomförd 2015.
En kartläggning ska göras av möjligheten att använda konceptet med östersjövänlig mat som kolsänka.	Kommunstyrelsen och utbildningsnämnden	KS, Miljöstrategi: Ingen specifik kartläggning har genomförts under 2015 även om den östersjövänliga mat som serveras i de offentliga köken i kommunen i sig bidrar till mindre utsläpp av koldioxid i jämförelse med en kost som baseras på mer kött och mindre fokus på säsonganpassade råvaror.

MÅLOMRÅDE:

Bebyggelse och transporter

VI PLANERAR FÖR ETT LÅNGSIKTIGT HÅLLBART SÖDERTÄLJE

Inom detta område täcks följande nationella miljömål in: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö, god bebyggd miljö, bara naturlig försurning och skyddande ozonskikt.

Mål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Utemiljön vid samtliga förskolor och skolgårdar ska på sikt anpassas enligt antaget program för utemiljö. Detta för att trygga barnens miljö och möjlighet till inlämning. Nuläge: Utemiljön varierar idag mellan gårdarna. Kartläggning kommer visa på vad som behövs för åtgärds angående t.ex. bullernivåer.	Utbildningsnämnden, kommunalnämnderna, miljönämnden, Telge Fastigheter	UN: ● En plan med prioritering av åtgärder enligt utemiljöplanen har beslutats. Medel har avsatts i KF/KS-investeringar som möjliggör att genomföra åtgärder enligt planen. TF: Arbete pågår. Ett program för utemiljön vid skolgårdarna är framarbetat; – "Standard och utformning på förskole- och skolgårdar". Detta program ingår i våra projekteringsanvisningar som en naturlig del av ett byggprojekt. Det finns även avsatt budget för renovering och upprustning av befintliga gårdar. Dessa arbeten utförs nu enligt en prioriteringslista. Ett projekt att arbeta med ekosystemtjänster på skolgårdar har startat. MN: ● Utbildningsnämnden har antagit ett nytt program för utemiljö där man beskriver vilka kriterier som förskole- och skolgårdar ska uppfylla. Sedan har de gjort en prioritering av skolgårdar och valt ut dem som är värst, dessa ska åtgärdas först. Miljökontoret var med när programmet utformades, men inte i prioriteringen eller i fortsatta åtgärder.	●
Gång- och cykelvägarna ska årligen genomgå utbyggnad och upprustning inom och mellan tätorterna samt till andra viktiga besökspunkter. Detta för att bidra till målet att Södertälje ska bli en fossilbränslefri kommun samt uppnå mål om ökad folkhälsa bland medborgarna. Nuläge: År 2011 var gång- och cykelbanorna ca 116 km.	Tekniska nämnden, kommunalnämnderna	TN/kommunalnämnderna: Kommunens cykelplan inklusive cykelkarta antogs 2013. En revidering av cykelkartan från 2012 gjordes under 2015. Sedan 2013 finns cykelräknare utplacerad vid Mälarbron. 2014 gjordes ca 202 000 cykelpassager över Mälarbron. 2015 gjordes ca 187 000 cykelpassager över Mälarbron. Kommentar: cyklister är väderberoende och 2015 var ett kallt år. Den visar också CO₂-reduktionen när man cyklar. Vid utbyggnad prioriteras "felande länkar" för att binda samman befintliga cykelstråk. Under 2014 byggdes totalt 4,4 km GC-väg i Södertälje varav 2,35 km utmed exploateringsvägar och inom citysamverkan 2,05 km. Under 2015 byggdes total 2,8 km GC-väg i Södertälje varav 1,2 km exploateringsväg och 1,6 km med investeringsmedel. En justering av längden på cykelvägnätet bör göras. Det är i december 2015, 175 km långt i hela kommunen (dedikerad gång- och cykelväg). Om man räknar baklänges så fanns det 162 km GC i Södertälje kommun 2011. • Det byggdes 2,3 km GC 2012 • Det byggdes 3,2 km GC 2013 • Det byggdes 4,4 km GC 2014 • Det byggdes 2,9 km GC 2015 Exploateringsvägarna var Ritorpsvägen, Prismavägen, Ängsviolen, Jakobdalsvägen och Ritorpsvägen. Ex på övriga vägar är Uthamnsvägen, Sydhamnsvägen, Tvetavägen, Idrottsvägen, Oxbacksleden, Korpuddsvägen, Snickarvägen i Järna m.fl.	● Målet är uppnått för 2015.

Mål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Luftan i Södertälje stadskärna ska förbättras. Dygnsmedelvärde av PM10 ska inte överstiga 35 mikrogram per m³ luft mer än 35 ggr per år. Muläge: Miljö kvalitetsnormen (MKN) för PM 10 har under de senaste tre åren, förutom 2010, överskridits på Turingegatan. Detta innebär att halten av PM10 per dygn har överskridit 50 mikrogram/m³ luft mer än 35 ggr/år. Beräkningar som utförts av Stockholm och Uppsala läns luftvårdsförbund (LVF) visar på att risk för överskridande av MKN även finns vid Stockholmsvägen, Birkakorset.	Tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljönämnden	MN: Miljö kvalitetsnormen för PM10 överskreds inte på Turingegatan under 2014 och inte heller under 2015, men med mycket liten marginal, 34 dygn istället för 35 med överskridanden. Tekniska nämnden har under 2015 beställt ett fordon för att kunna lägga ut dammbindningsmedel under de perioder då det finns risk för överskridanden. Det kommer att levereras under våren 2016. Betänkandet "Skatt på dubbdäck i tätort?" har gått ut på remiss från Miljödepartementet. Utredningen har i betänkandet kommit fram till att det inte behövs någon skatt utan att de åtgärder som använts hittills räcker. Miljönämnden har i sitt svar på remissen förordat att någon form av avgift ska kunna tas ut som går till kommunerna, för att ge resurser till varaktiga och hållbara åtgärder för att minska användningen av dubbdäck som är den främsta orsaken till höga halter av PM10. Det framhöll vi också vid ett möte på miljödepartementet i december 2015, där samhällsbyggnadskontoret och miljökontoret deltog tillsammans med representanter från andra kommuner, statliga verk och länsstyrelser. Samhällsbyggnadskontoret är oenigt med miljökontoret och anser inte att någon skatt eller avgift behövs. TN: Arbetet med att få ner partikelhalterna pågår. Arbetet utgår från Länsstyrelsens åtgärdsprogram (som kommer i en reviderad version under 2016). De bindande åtgärderna kommer att bli färre och koncentreras till dammbindning och tidig värstädning enligt liggande remissförslag. Under 2015 klarades miljö kvalitetsnormen vid Södertälje kommuns båda mätstationer (Turingegatan och Stockholmsvägen) när de överträdelser som har orsakats av städning, brinnande buss mm. Under 2015–2016 har en ny hårdare och slitstarkare beläggning lags på delar av det berörda stråket samt vissa sidogator för att på så vis minska halterna. En ny lastbil med spridarutrustning är beställd och levereras under våren 2016. Den kommer att sättas in i arbetet med att dammbinda på det utpekade stråket Stockholmsvägen–Birkakorset–Mälärbron–Turingekorset.	● Ett pågående arbete som är stort och komplext och trots att det just nu är tveksamt att målet nås med nuvarande åtgärder så gör kommunen det som krävs.
Kommunen ska vara drivande i att öka den årliga resandelen i kollektivtrafiken. Detta för att bidra till kommunens övergripande mål om kraftigt reducerade växthusgasutsläpp. Muläge: Av alla resor i kommunen står kollektivtrafiken för 12 %.	Kommunstyrelsen, tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden	TN/SBN: I trafikstrategin för Södertälje kommun finns detta mål med i arbetet. Viktigt att notera är att det även kräver aktivt deltagande av Trafikförvaltningen för ett lyckat resultat.	●
Större områden med nybyggnation, omfattande mer än 50 bostäder eller mer än 100 arbetsplatser, bör inom rimlig tid ha god tillgänglighet till kollektivtrafik.	Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden, kommunalnämnderna	I trafikstrategin för Södertälje kommun finns detta mål med i arbetet. Viktigt att notera är att det även kräver aktivt deltagande av Trafikförvaltningen för ett lyckat resultat.	●

Bebyggelse och transporter (forts)

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Utemiljön på skolor och förskolor ska kartläggas utifrån programmet för utemiljö avseende t.ex. buller. En tidsatt handlingsplan med åtgärder och kostnader ska ha inkommit till berörda senast den 31 december 2015.	Utbildningsnämnden, kommundelsnämnderna, miljönämnden; Telge Fastigheter	UN: Se kommentarer ovan. MN: Utemiljöprogrammet samt handlingsplan med åtgärder och kostnader har tagits fram och fastställts av Utbildningskontoret. Åtgärder pågår på Utbildningskontoret. TF: Inventering av samtliga skolgårdar är utförd. Se även svaret gällande utemiljö på förskole- och skolgårdar.
Senast 2013 ska cykelplanen revideras. Fysisk utveckling av cykelnätet ska framgå lika tydligt som hur intresset för cykling bland medborgarna ska öka. Säkerheten för cyklister och andra trafikanter som berörs av cykelvägar ska beaktas.	Tekniska nämnden, stadsbyggnadsnämnden	TN: Cykelplanen reviderades och en ny antogs under 2013. En revidering av cykelkartan görs 2018.
Handlingsplan för ett hållbart transportsystem ska tas fram. Handlingsplanen ska innehålla både infrastruktur- och påverkansåtgärder som är tids- och kostnadsuppskattade.	Tekniska nämnden	TN: Pågående arbete med trafik- och parkeringsstrategin har högsta prioritet. En parkeringsstrategi bedöms antas av KS/KF under 2016.
Kommunen ska tillsammans med SL, Nobina och de större företagen i kommunen samarbeta kring att öka användandet av kollektivtrafik.	Kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden	TN: Kollektivtrafiken har byggts ut med fler avgångar till/från stora arbetsplatser. Sbk träffar de stora arbetsgivarna (inkl kommunen) regelbundet (Mars och oktober) för att diskutera behov/insatser.
Utreda förutsättningarna för att använda planeringsverktyget Grönytefaktor för kompensation för hårdgjorda ytor vid nybyggnation.	Stadsbyggnadsnämnden	SBN: I "Riktlinjerna för hållbart byggande vid tillkommande exploatering i stadskärnan enligt programmet för Södertälje stadskärna 2009-2029" (sid 5) finns riktlinjer för grönytor och dagvatten. I övrigt finns det inte några planer på att ta upp grönytefaktor för tillfället.
En trädplan för plantering av träd i gatuum och tätbebyggelse ska upprättas	Tekniska nämnden	TN: Sbk fokuserar på att genomföra åtgärder på plats snarare än att skapa en plan/program. Under 2015 har kontoret bytt ut träd som mår dåligt och anlagt växtbäddar i staden som ger träden goda förutsättningar att leva och växa. Det sker t.ex. i stadskärneprojektet med förlängning av gågatan och upprustning av Stortorget. En trädplan finns med på Sbk:s arbetslista men tid och resurser saknades 2015. Tidigast 2017 kan arbetet med en plan påbörjas.
Planera och genomföra säkra och miljöanpassade trafikmiljöer vid skolorna såväl vad gäller investeringar som påverkansåtgärder för att minska skjutsandet av barn med bil	Kommunstyrelsen, kommundelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, tekniska nämnden, Telge fastigheter	TN: I trafiksäkerhetsarbetet 2015 prioriterades skolvägsprojektet för trafiksäkrare skolvägar och avlämningsplatser vid skolor och förskolor. För att projektet ska verka fullt ut krävs ett samarbete med Telge Fastigheter och Utbildningsnämnden. Arbetet handlar också om att påverka beteenden hos föräldrar/ barn. UN: Åtgärden kräver finansiering som inte finns på berörda skolnämnder i dagsläget. I budgetsammanhang och vid nybyggnationer får frågan beaktas. TF: Arbete pågår. Inventering av samtliga skolgårdar är utförd. Se även svaret gällande utemiljö på förskole- och skolgårdar. Vid nybyggnad tas stor hänsyn och omgivningarna runt skolor projekteras med hänsyn till detta.
För att minska partikelhalterna och luftföroreningarna i centrala Södertälje ska tekniska nämnden fortsätta att utvärdera de försök* som pågår utefter sträckan Stockholmsvägen-Birkakorset-Turingegatan och implementera fungerande åtgärder i övriga delar av Södertälje kommun.	Tekniska nämnden	Arbetet med att få ner partikelhalterna pågår. Se ovan!

MÅLOMRÅDE:

Konsumtion och beteende

I SÖDERTÄLJE TAR VI VARA PÅ VÅRA RESURSER

Inom detta område täcks följande nationella miljömål in: giftfri miljö, ett rikt odlingslandskap, god bebyggd miljö.

Mål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Varor som upphandlas inom den kommunala organisationen ska genomgå uppföljning för att säkerställa att fastställd miljöhänsyn tagits i upphandlingsprocessen. Nuläge: 2011 finns ingen uppföljning	Kommunstyrelsen, Telge Inköp	KS, Miljöstrategi: Målet och åtgärden bör prioriteras för att kommunen ska klara sina miljömål inom upphandling som har stor miljöpåverkan. Telge inköp bör ta ett samordningsansvar för att ställa och följa upp miljökrav för kommunens verksamheter och bolag. TI: ● På de 59 upphandlingsstrategier som är upprättade fördelar sig kraven enligt: • 11 st med MSR • 42 stycken med egna miljökrav. • 6 stycken saknar krav. Vi saknar dock underlag för 41 strategier av olika anledningar men om man gör ett antagande att fördelningen ser likadan ut som ovan skulle alltså andelen vara • 18% med MSR • 72% med egna krav • 10 % saknar krav Angående uppföljning saknar vi information om denna gjorts av verksamheten.	●
Andelen av kommunens ekologiska livsmedelsinköp ska årligen öka för att Södertälje fortsatt ska vara en av de 3 främsta kommunerna inom detta område. Nuläge: I maj 2012 är alla kommunägda kök KRAV-certifierade och de ekologiska livsmedlen i hela den kommunala organisationen uppgår till 40,3 %.	Utbildningsnämnden, kommundelsnämnderna	UN och KDN: ● 2015 var andelen ekologiska inköp 57,1% (50,7% under 2014)	● Målet att öka den ekologiska andelen är uppnått för 2015.
Södertälje kommun ska verka för upphandlingssätt som gynnar lokalt odlade och lokalt producerade produkter. Nuläge: Mindre än 1 % av livsmedlen som konsumeras inom den kommunala organisationen produceras i kommunen	Kommunstyrelsen, Telge inköp	TI: ● Andel lokalt producerat är 5,0 %. Andel regionalt producerat är 6,0 %. UN, Kostenheten: ● Andelen svenskt kött uppgick 2015 till 83 % (69,4% år 2014) Andel svensk fågel uppgick till 70 %.	● Arbetet fortsätter och i detta ingår även att se hur kommunen bäst kan genomföra detta utifrån lagen om offentlig upphandling (LOU).
Andelen matavfall i restpåsen ska årligen minska. Nuläge: 2011 var andelen matavfall i restpåsen 30 %.	Telge Återvinning, miljönämnden	TÅ: ● Detta är lite beroende på hur man räknar. Plockanalyserna från 2015 visar på att andelen matavfall i de tre undersökta områdena varierar mellan 35–49%. Det är väldigt tydligt att ytterligare åtgärder krävs, se kommentar under åtgärd: <i>Genomföra riktade informationsinsatser till olika målgrupper om matavfallssortering.</i> MN: Miljökontoret har deltagit i att ta fram avfallsplanen. Utöver det har vi för närvarande inget samarbete med Telge i frågan.	●

Mål	Ansvar	Status och kommentar	Sammanvägande målstatus och kommentar miljöstrateg
Södertäljes skolor och förskolor ska arbeta strukturerat med hållbar utveckling ur barns perspektiv. Innan 2016 ska alla Södertäljes skolor och förskolor vara certifierade enligt Grön Flagg eller bedriva likvärdigt arbete. Nuläge: I augusti år 2012 är 16 förskolor och 5 skolor certifierad enligt Grön flagg.	Utbildningsnämnden, kommunalnämnderna	UN och kommunalnämnderna: ● Fem grundskolor och tjugo förskolor är certifierade enligt grön flagg. Remidacentret är idag kommunövergripande. Det är en pedagogisk metod att lära barn att arbeta för ett hållbart samhälle. Vidare genomförs ett källsorteringsprojekt omfattande samtliga förskolor och skolor, kallat Miljönären.	●
Södertälje kommun ska vara en ren och snygg kommun där invånarna känner sig trygga. Kommunens betygsindex inom trygghet, renhållning och sophämtning ska vara över kommungenomsnittet. Nuläge: Enligt SCB:s medborgarenkät 2011 är betygsindexet för renhållning, sophämtning och trygghet statistiskt lägre jämfört med genomsnittet för kommunerna i samma storleksklass (fler än 50 000 invånare). År 2011 var antalet 8,04 skräpföremål/10 m ²	Kommunstyrelsen, tekniska nämnden, Telge Återvinning, Telge Bostäder, Telge Fastigheter	TN: Skräpmätning genomfördes 2014. Åtgärder i ett antal tunnlar har genomförts 2015 och även målning, vissa belysnings-åtgärder, busk- och slyröjning. Fortsatt arbete omhändertagande och pollisrapportering av dumpningar i bl.a. naturmark. Fortsätter med vårstädningar för föreningar och tätt samarbete med Telge Tillväxt för diverse åtgärder. TB: ● Telge Bostäder arbetar fortlöpande med kundenkäter som ställs till 5000 kunder och som bland annat ger svar på kundernas uppfattning om trygghet, skötsel etc. Bolagets kunder ger oss 2015 godkänt i samtliga avseenden. TF: ● Arbete pågår. På kvartermark som TF ansvarar för finns upphandlat avtal om yttre skötsel där renhållningsarbete är en del av arbetsuppgifterna. TÅ: Inget svar. KS: 2015 års medborgarenkät från SCB visar att betygsindexet för renhållning, sophämtning och trygghet är statistiskt lägre jämfört med genomsnittet för kommunerna i samma storleksklass.	●
Mängden inköpt kött, framför allt från konventionellt uppfödda djur, ska minska till förmån för kött från betande djur och andra näringsrika livsmedel. Detta för att uppnå målet om reducerade växthusgasutsläpp. Nuläge: Mängden inköpt kött till kommunens verksamheter var år 2011; 139 360 kg. Under första halvåret av 2012 var mängden; 79 397 kg.	Utbildningsnämnden	UN: ● Kostenheten har som mål att skola och förskola som mest ska servera 50 gr kött/elev/dag (54,2 gram kött per elev under 2014). Det målet är uppfyllt och arbetet fortsätter med att hålla sig till den siffran. Andelen svenskt kött uppgick till 83 % 2015. Svensk fågel: 70 %. Ca 50 % av alla inköp av kött från betande djur är även ekologiska.	● Att mäta enligt mängd inköpt kött blir missvisande vid ökat elevantal. Jämförande siffra ändras till gram/måltid/ inskriven elev.
Minst en återbruksverksamhet ska anordnas i kommunal regi. Nuläge: Det finns inga kommunala återbruksverksamheter idag.	Telge Återvinning	TÅ: ● Möjlighet att lämna möbler mm finns nu på Tveta och Returen. Möblerna säljs sedan av arbetsmarknadscentrum (Södertälje kommun).	●

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Södertälje kommun och Telge koncernen ska tillsammans aktivt arbeta för att öka medborgarnas och företagens kunskap och engagemang inom miljöfrågor.	Kommunstyrelsen, Telge, kultur- och fritidsnämnden, arbetslivsnämnden	Tege AB: Dotterbolagen arbetar tillsammans med kommunen t.ex. Telge Hovsjö, Telge Fastigheter, Telge Återvinning och skolan kring sopsortering/återvinning i skolan. Telge AB har inte varit delaktiga i detta arbete. KoF: Nämnden samarbetar med Urbact och Beras. Verksamheten på friluftsmuseet Torekällberget har genom sin form en naturlig påverkan på medborgarnas kunskap om miljöfrågor. Biblioteken har i mindre omfattning genomfört program rörande miljöfrågor. I övrigt pågår inte aktivt arbete med denna fråga i organiserad form och nämnden behöver utveckla sitt arbete inom detta område. KS: Miljöstrategen tillsammans med Telge Fastigheter har under 2014/2015 genomfört projektet Miljönären som syftar till att undervisa elever i källsortering i och med införandet av en ny standard för detta. Projektet omfattar även utbildning av såväl barn som pedagoger för att öka kunskaperna om vikten att spara energi. Miljöstrategen har inom energi- och klimatrådgivningen erbjudit elever i grundskoleåldern en musikteaterföreläsning med temat miljö/energi/klimat samt kortspel som tar upp hållbar utveckling ur ett brett perspektiv.
I samverkan med berörda aktörer utreda möjligheter till avfallsminimering och återbruk.	Kommunstyrelsen, tekniska nämnden, Telge Återvinning	TÅ: Möjlighet att lämna möbler mm finns nu på Tveta och Returen. Möblerna säljs sedan av arbetsmarknadscentrum (Södertälje kommun). Det finns även möjligheter att lämna kläder till "Myrorna", både på Tveta och på Returen. TN: Det pågår flera projekt inom avfallsminimering i kommunen just nu. Weda återbruk som drivs av arbetsmarknadsnämnden har ett samarbete med Telge Återvinning för att öka återbruk av uttjänta produkter som kommer in till återvinningscentralerna. Kostenheten har ett fungerande arbete med att jobba mot matsvinn i skolor och förskolor. Prioriterade frågor de kommande åren är att intensifiera arbetet med kompetensutveckling hos alla nyckelintressenter samt se över infrastrukturen för återbruk.
Kommunen ska vidta åtgärder för att få illegala dumpningsplatser att upphöra och nedskräpningen att minska.	Kommunstyrelsen, tekniska nämnden, Telge Återvinning, Telge Bostäder, Telge Fastigheter	TN: Samarbete mellan kommunen, Telge Återvinning och fastighetsbolagen har trappats upp i samband med att en avfallssamordnare har anställts. Även här är prioriterade frågor de kommande åren att intensifiera arbetet med kompetensutveckling hos alla nyckelintressenter samt se över infrastrukturen för grovavfall. Det ska vara lätt att göra rätt både för hushållen och företagen. TB: Det finns inga illegala dumpningsplatser på mark som ägs av Telge Bostäder. TF: Ej aktuellt. TÅ: Se svar från Tekniska nämnden, Telge Bostäder och Telge Fastigheter.
För en effektivare samordning av leveranser ska transporter om möjligt upphandlas separat och avtal ska ses över.	Kommunstyrelsen, Telge Inköp	TI: Klausuler finns med i avtal KS: De delar som skall in i samordnade varutransporter kommer samtliga avtal att innehålla denna klausul. Kommunen har under 2014 tillsammans med övriga Södertörnskommuner, upphandlat en gemensam varudistribution av varor som körs till kommunernas verksamheter. Under 2015 har distributionen påbörjats, med syfte att skapa färre transporter vilket ska ge positivt klimatiskt och trafikmiljö i kommunerna.
En nulägesanalys av de miljökrav som ställs vid upphandling ska genomföras. Detta ska påbörjas inom de prioriterade områdena: fordon och transporter, livsmedel och fastigheter.	Kommunstyrelse, Telge Inköp	TI: För livsmedel görs uppföljning vid varje upphandling av de ställda miljökraven. En kontinuerlig uppföljning görs också av andel lokal odlad, ekologisk, samt svensk kött. Avseende fastigheter så är TI enbart med och gör ramavtal och det är verksamheten som gör avrop där man specificerar krav på avropet. Vi har ramavtal på utförare så här styr verksamheten inför varje avrop om krav ställs eller ej, ingen återrapportering görs. För fordon ställs krav i upphandlingar och denna gjordes 2014. Fordonspolicyn har ändrats efter denna upphandling. KS/Miljöstrategi: Åtgärden inte genomförd, föreslås prioriteras framöver.
Mål (i procent) ska sättas för att öka andelen miljökrav som ställs vid upphandlingen. Detta ska påbörjas inom de prioriterade områdena: fordon och transporter, livsmedel och fastigheter.	Kommunstyrelsen, Telge Inköp	TI: ej påbörjat. Miljöstrategi: Tyvärr är inte åtgärden påbörjad och den föreslås prioriteras för att kommunen ska nå sina miljömål inom upphandling som har stor miljöpåverkan.
En kommunal avfallsplan ska tas fram senast 2013.	Tekniska nämnden	TN: Kommunens nya avfallsplan som antogs 2014 ska implementeras och följas upp. Olika aktörers ansvar som görs tydliga i planen ska följas upp och en avfallssamordnare har anställts på samhällsbyggnadskontoret 2015. KS/miljöstrategi: Miljöstrategerna deltar i styrgruppen för avfallsplanen.
Samarbetet mellan miljökontoret och Telge Återvinning ska stärkas i syfte att öka andelen insamlat biologiskt avfall från storkök och restauranger och andra verksamheter.	Miljönämnden, Telge Återvinning	MN: Miljökontoret deltar i projekt- och styrgruppen för en ny avfallsplan för Södertälje kommun. I planförslaget är åtgärder för att minska andelen matavfall i restpåsen i fokus. TÅ: Arbetet är ej påbörjat men ambitionen är att komma igång under programperioden.

Konsumtion och beteende (forts)

Föreslagna åtgärder	Ansvar	Kommentar från nämnd och bolag
Samtliga aktörer inom undervisningssektorn, från förskola till gymnasium och vuxenutbildning, ska senast 2014, erbjudas undervisningspaket för att bättre förstå det ekologiska kretslopps-samhället och dess funktioner; Östersjövänlig mat, Ekologiskt Kretsloppsjordbruk och Ekologiskt Kretsloppssamhälle i sig.	Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, miljönämnden, arbetslivsnämnden	MN: Vid terminsstarten i augusti 2014 höll Naturcentrum en studiedag för Fornbackaskolans lärare ihop med Sara Jervfors, kostchef. Tema för dagen var tre nya ledord för skolan "Upptäcka", "Utforska" och "Utveckla". De gjorde övningar som handlade om att utforska sin närmiljö och vilka pedagogiska möjligheter som finns. I augusti 2015 hölls en fortsättning för alla skolans lärare på temat lärande för hållbar utveckling och planetens gränser (ca 80 lärare). Samarbetet fortsätter troligtvis under 2016. Utbildningssatsningen presenterades i december för Utbildningsdirektören för att diskutera om fler skolor ska få liknande utbildning i linje med Miljöprogrammet. ALN: Yrkeshögskoleutbildningar som är inriktade på hållbarhet inom naturbruk och livsmedel genomförs. KS: Kostenheten och miljöstrategen har, med mycket gott resultat, under 2015 avslutat EU projektet Diet for a Green Planet som syftar till att öka denna förståelse inom den kommunala organisationen, hos elever/pedagoger/föräldrar/företagare i kommunen samt hos dessa målgrupper i de tre partnerstäderna Mollet del Valles i Spanien, Vomza i Polen samt Moletai i Litauen.
Genomföra ett pilotprojekt med en förskola/skola m påverkansåtgärder för att minska antalet föräldrar som hämtar/lämnar barnen med bil.	Kommunstyrelsen, utbildningsnämnden	KS: inte funnits resurser för detta under 2015.
Senast år 2016 ska alla anställda genomgå en utbildning i hållbarhetsfrågor.	Kommunstyrelsen, Telge	Telge AB: Alla nyanställda genomgå GAM-utbildning (grundläggande miljö- och arbetsmiljöutbildning). Hållbarhet är ett uttalat strategiskt område för koncernen och alla chefer har introducerats i hållbarhetsbegreppet kopplat till koncernens verksamhet. KS: inte funnits resurser för att genomföra detta under 2015.
Ev övriga åtgärder som genomförts istället/utöver ovanstående	Kultur- och fritidsnämnden	Samtliga enheter arbetar aktivt med åtgärder för att minska sin miljöpåverkan genom val av bränsle, medvetna val av utrustning/maskiner, återvinning/sopsortering och minimering av transporter. Urval av ekologiska och närproducerade produkter har utökats ytterligare där livsmedel säljs, t.ex. serveringar, kiosker och handelsbod. Torekällberget driver aktivt ett arbete med bevarande av biologisk mångfald i sin djurpark.
	Telge Inköp	• Vi begär handlingsplan för miljöarbete från samtliga anbudsgivare i livsmedelsupphandlingen vilken avslutades under året (100%). • Vi ställer miljökrav i samtliga ekologiska upphandlingar, • Vi har ökat andelen direktupphandlingar för att få mer närodlat och ekologiskt • Miljöprogrammet är med i samtliga upphandlingar • I fordonsupphandlingen har krav ställts på drivmedelskostnaden för 6000 mil (räknas in i priset) samt krav på utsläpp • Vår livsmedelsinköpare under hela året 2014 deltagit i MSR's projekt kring miljökrav i upphandlingarna och förändringar/förbättringar i MSR's instruktioner.
	Telge Bostäder	TB: Överenskommelse har träffats med kommunen om samordning av grönyteskötsel from den 1 januari 2015.
	Arbetslivsnämnden	Arbetsmarknadsenheten samverkar med Telge återvinning i en återbruksverksamhet där man återanvänder kasserade möbler, renoverar och säljer dessa inom enhetens Second hand-butik.

**"Kommunen rankades
i juni 2015 på
plats 14 av 290 i
Miljöaktuellt's årliga
miljöranking"**

Södertälje kommun
151 89 Södertälje

För mer information, kontakta:

Christine Strandberg

Kommunstyrelsens kontor

Telefon: 08-523 010 00 (vxl)

E-post: christine.strandberg@sodertalje.se

Ebba Jordelius

Kommunstyrelsens kontor

Telefon: 08-523 010 00 (vxl)

E-post: ebba.jordelius@sodertalje.se

Södertälje kommun

Campusgatan 26

151 89 Södertälje

www.sodertalje.se

§ 25 Miljöbokslut 2015 – uppföljning av Södertälje kommuns lokala miljömål

Dnr: KS 16/188

Sammanfattning av ärendet

Södertälje kommuns miljöprogram och klimatstrategi för åren 2013-2016 antogs av kommunfullmäktige den 17 december 2012. Kommunfullmäktige beslutade då att programmen ska följas upp varje år i ett samlat miljöbokslut. I arbetet med att nå en ekologisk hållbar utveckling är kommunen en central aktör och miljöprogrammet har en viktig roll för att styra och följa den utvecklingen. Programmet beskriver ett önskat miljötillstånd för såväl Södertälje kommun som organisation som för kommunen som geografiskt område.

Miljöprogrammets nuvarande målperiod är åren 2013-2016. Flera av målen är dock långsiktiga och sträcker sig i vissa fall fram till 2030. Förberedelserna för en revidering av programmet påbörjades under andra halvåret 2015 med målsättningen att ett förslag till nytt program ska vara färdigt för beslut senast december 2016.

Kommunstyrelsens kontor föreslår att hållbarhetsutskottet och kommunstyrelsen tillstyrker Miljöbokslut 2015 inför fastställande i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från kommunstyrelsens kontor daterad 2016-05-03

Miljöbokslut 2015 – uppföljning av Södertälje kommuns lokala miljömål

Yrkande

Alexander Rosenberg (M) yrkar bifall till kontorets förslag med tillägg att utskottet önskar en analys av orsaker där bokslutet redovisar en låg utvecklingsprognos.

Ordförande Hanna Klingborg (MP) bifaller Alexander Rosenbergs (M) yrkande.

Hållbarhetsutskottets beslut

Hållbarhetsutskottet tillstyrker miljöbokslut 2015 med tillägg att utskottet önskar en analys av orsaker där bokslutet redovisar en låg utvecklingsprognos.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Akten

SÖDERTÄLJE KOMMUN Kommunstyrelsen	
2016 -05- 3 0	
Dnr	Rnr

Justerandes signum

Anslagsdatum

2016-05-25

Utdragsbestyrkande

